

บทที่ 4

การเปรียบเทียบ “ลักษณะไทย” และ “ลักษณะตะวันตก” ในนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ The Midwich Cuckoos

การเปรียบเทียบ ลักษณะไทย และ ลักษณะตะวันตก จากสื่อนวนิยาย และสื่อภาพยนตร์ เรื่อง กาเหว่าที่บางเพลงและ Village of The Damned แบ่งส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็นสอง ส่วนคือเนื้อหาในนวนิยายไทยเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ นวนิยายอังกฤษเรื่อง The Midwich Cuckoos และเนื้อหาในภาพยนตร์ไทยเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ ภาพยนตร์อเมริกันเรื่อง Village of the Damned ในบทต่อไปนี้เป็นกรวิเคราะห์ในส่วนที่เป็นเนื้อหาในนวนิยายที่เป็นต้นฉบับของภาพยนตร์

เรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง แต่งโดย พลตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2454-2538) เป็นเรื่องในคอลัมน์ชอชสวนพลู หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ก่อนที่จะพิมพ์รวมเล่มเมื่อ พ.ศ. 2531

เรื่องราวที่เกิดขึ้นในเรื่อง “กาเหว่าที่บางเพลง” นั้นเกิดขึ้นในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งที่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครไม่มากนัก มีสังคมเล็ก ๆ ที่มีความเป็นอยู่แบบเกษตรกรรม ผู้หญิงทุกคนที่อยู่ในหมู่บ้านในคืนแรม 2 ค่ำ เดือน 12 ได้เกิดตั้งท้องขึ้นมาโดยไม่มีสาเหตุไม่ว่าแม้แต่สาวรุ่น หรือ หญิงแก่ และทั้งที่แต่งงานแล้วและยังไม่ได้แต่งงานก็เกิดมีท้องขึ้นมาพร้อมกัน ชาวบ้านต่างก็รู้สึกประหลาดใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ก็ยอมรับได้ในที่สุด ความแปลกประหลาดยิ่งเพิ่มมากขึ้นเมื่อหญิงที่ตั้งท้องต่างคลอดลูกออกมาพร้อมกันโดยที่ไม่มีอาการเจ็บท้องเหมือนกับการคลอดลูกปกติ เด็ก ๆ เหล่านี้โตเร็วกว่าเด็กปกติ มีลักษณะทางร่างกายและ พฤติกรรมที่ไม่เหมือนคนทั่วไปชอบกินของสด มีพลังอำนาจที่สร้างความกลัวให้กับคนในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก ในขณะที่ชาวบ้านโดยทั่วไปยอมรับและเกรงกลัวอำนาจของกลุ่มเด็กที่เกิดขึ้นมาพร้อมกันนี้ มีคนอยู่กลุ่มหนึ่งพยายามที่จะค้นหาสาเหตุที่เกิดขึ้น ได้แก่ อาจารย์ที่อาศัยในหมู่บ้าน ศึกษาศึกษา และ ตำรวจ โดยมีที่ปรึกษาที่เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านคือ หลวงพ่อเดิม ที่คอยสอนหลักธรรมทางพุทธศาสนาให้แก่เด็กเหล่านั้นใน ที่สุดเหตุการณ์ก็คลี่คลายเมื่อรู้ว่าเด็กเหล่านี้ไม่ใช่มนุษย์ธรรมดาแต่มาจากต่างดาว มีจุดประสงค์มาเพื่อหาที่อยู่ใหม่ แต่ก็ไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้เนื่องจากเกิดติดโรคและพากันล้มตายกันไปหลายคนจนต้องกลับไปยังที่เดิมเพื่อหาที่อยู่ใหม่ที่เหมาะสมต่อไป

การวิเคราะห์ ‘ลักษณะไทย’ ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง

จากนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง “ลักษณะไทย” ที่ศึกษาได้ตามแนวคิดลักษณะทางวัฒนธรรมโดยทั่วไปมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ลักษณะไทยทางวัตถุหรือลักษณะไทยทางกายภาพ ในสื่อนวนิยายมีดังนี้

1.1 **ลักษณะของหมู่บ้านที่โดดเดี่ยว** แยกออกจากรัฐในเรื่องของการจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ซึ่งดูได้จาก ฉาก (Setting) ของเรื่อง

ก. **สถานที่** เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่งของประเทศไทยใกล้ ๆ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นเรือนไม้ ใต้ถุนสูงซึ่งมีพื้นที่ไว้เลี้ยงเปิด เลี้ยงไก่ หรือเป็นกระต๊อบเล็ก ๆ ซึ่งบ้านเรือนส่วนใหญ่ปลูกอยู่ใกล้แม่น้ำเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมได้ง่ายในหน้าน้ำหลาก ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำนาทำไร่ สถานที่บ้านเรือนและที่ตั้งที่บรรยายในเรื่องเป็นลักษณะหมู่บ้านในชุมชนภาคกลางที่ติดกับจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะชื่อหมู่บ้าน “**บางเพลง**” นั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรทิพย์ นาถสุภา และ พรพีไล เลิศวิชา ที่ได้สรุปไว้เกี่ยวกับชุมชนภาคกลาง “**ในภาคกลาง หมู่บ้านเก่าแก่อุดมตั้งอยู่ริมสองฟากฝั่งแม่น้ำใช้เส้นทางน้ำในการไปมาหาสู่ซื้อขายกันโดยมากมีชื่อเป็นคำแรกว่า บาง หรือ ท่า** (จักรทิพย์ นาถสุภา, พรพีไล เลิศวิชา: 2537)

ลักษณะชุมชนหมู่บ้าน บางเพลง ในเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง นั้น เมื่อเกิดปัญหาขึ้น คนในชุมชนจะปรึกษากันเองโดยจะมองหาผู้มีความรู้ และมีวิสัยทัศน์สูง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ครู อาจารย์ ศึกษาธิการอำเภอ มาร่วมช่วยกันแก้ปัญหา และเมื่อหมดหนทางบุคคลที่จะเป็นที่พึ่งต่อไปคือ หลวงพ่อเดิม เจ้าอาวาสวัดบางเพลง แต่ปัญหาต่าง ๆ จะไปไม่ถึงรัฐเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ชุมชนสามารถแก้ไขกันเองได้

“...เราจะบอกที่ใคร จะบอกที่ผู้มีอำนาจเหนือเราขึ้นไปที่กรุงเทพฯ กระนั้นหรือ”

“แล้วท่านปลัดคิดว่าถ้ารายงานไปแล้วจะเป็นอย่างไร” ผู้ใหญ่บ้านบุญเทียมพูดขึ้น

“มันก็หายไปเลยละครับ รู้สึกที่อำเภอท่านไม่สนใจอะไรนักจากรายงานของผู้ใหญ่บ้านกำนัน” ปลัดกิ่งหัวเราะอย่างถูกใจ... “รายงานปลัดกิ่งอำเภอมันก็เท่ากันแหละผู้ใหญ่เอ๊ย ไม่มีใครเขาสนใจหรอก ผมเคยคุยกับนายอำเภอ ถ้าท่านสนใจในรายงานเหล่านี้ ท่านก็ต้องเสนอขึ้นไปที่จังหวัด พอถึงศาลากลางแล้วเรื่องก็อาจจะหายไปได้ หรืออย่างดี ถ้าหากว่านายอำเภอรายงานตรงขึ้นไปที่กรมการปกครองซึ่งเป็นเจ้าสังกัด เรื่องก็คงจะไปหายที่นั่น ก็อย่างที่เขารู้ว่าพูดไปสองไพเบี้ยนนั่นแหละ”

(กาเหว่าที่บางเพลง, หน้า 159)

ข. **เวลา** ในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง จากที่เกี่ยวข้องกับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ประหลาดตั้งแต่เริ่มเปิดฉากมาจนตลอดทั้งเรื่อง เวลาที่ใช้บอกเป็นการนับเวลาทางจันทรคติซึ่งใช้บอกเวลาของไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ

“...คืนนั้นเป็นคืนแรม 2 ค่ำ เดือน 12 ท้องฟ้ากระจ่างไม่มีฝน...”

“...เรื่อง ชื่นกับศักดิ์นี้เกิดขึ้นเมื่อวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 12”

“...แล้วกาลเวลาก็ล่วงเลยไปทุกวันโดยมิได้หยุดยั้งตามธรรมดาของมัน จากเดือนหนึ่งก็เป็น 2 เดือน จาก 2 เดือนก็เป็น 3 เดือน และ ในที่สุดก็ครบ 9 เดือน เป็นเวลาที่เด็กในครรภ์จะ ต้องคลอด คืนนั้นเป็นคืนวันที่ 6 สิงหาคม ถ้าจะนับทางจันทรคติก็จะเป็นคืน แรม 2 ค่ำ เดือน 9”

1.2 **ลักษณะของคนในและนอกชุมชน** เป็นลักษณะไทยทางกายภาพโดยพิจารณาจากตัวละครหลักในเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง

1.2.1 **ลักษณะของชาวบ้านในชุมชนบางเพลง** ในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ไม่ได้มีลักษณะเฉพาะเจาะจงในด้านรูปร่างหน้าตา หรือ การแต่งกาย แต่จากลักษณะอาชีพเกษตรกรรม อาหารการกิน สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปสามารถแสดงให้เห็นลักษณะสภาพเศรษฐกิจของไทยในช่วงสมัยที่งานเขียนนี้ปรากฏว่า ชาวบ้านบางเพลงไม่ได้มีฐานะร่ำรวย “คู่ผัวตัวเมียในวัย 70 ได้มาอาศัยปลูกกระท่อมติดริมแม่น้ำ เพื่อหาปลาเล็ก ๆ น้อย ๆ ไปตามประสาคนแก่ กระท่อมหลังหลังซึ่งมุงด้วยแฝก และตีฝาด้วยแผ่นดินนั้นมีขนาดเล็กพอนอนได้ 2 คน และมีชานยื่นออกมาจากตัวกระท่อมอีกประมาณ 2 เมตร” ลักษณะชาวบ้านไทยในชนบทโดยทั่วไปที่ปรากฏในสื่อนวนิยายมีลักษณะดังนี้

1. ชาวบ้านบางเพลงเป็นพุทธศาสนิกชน ชาวบ้านมีศาสนาพุทธเป็นที่พึ่งในการช่วยอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมองว่าเป็นกรรมเวรที่เคยสร้างขึ้นมา การที่ผู้หญิงในบางเพลงตั้งท้องพร้อมกันในหมู่บ้านจึงเป็นสิ่งที่ชาวบ้านสามารถยอมรับได้โดยไม่ติดใจสงสัย แม้จะรู้สึกกลัวสิ่งที่จะเกิดขึ้นมา ยึดถือความเมตตาไม่ว่าจะเป็นคน หรือสัตว์แม้ไม่คุ้นเคยด้วยก็แผ่ความเมตตาให้

“ความรู้สึกทั่วไปในระยะเข้าเดือนที่ 3 นี้ เห็นจะพอเรียกได้ว่าเป็นความรู้สึกที่มาจากกรอบรมในศาสนาพุทธ คือ เมตตา เมตตาต่อหญิงมีครรภ์ เมตตาต่อพ่อแม่หรือสามี หรือญาติพี่น้องของหญิงที่มีครรภ์ และที่สำคัญที่สุดก็คือ เกิดความเมตตาต่อสัตว์ที่มาจากในครรภ์ของหญิงที่เป็นชาวบ้านบางเพลง ความเมตตาอันหลังนี้อยู่ในระดับค่อนข้างสูง”

“ข้าวมกินเหลือเองครับ จะไปโยนทิ้งก็เสียดาย เลยคลุกใส่จานเอาไว้ให้แมวหรือนก หรือสัตว์อื่นที่อยู่ในบริเวณ ตอนที่มันมากินผมไม่ค่อยเฝ้าดูหรอก แต่เช้าขึ้นอีกวัน ก็เห็นหมดทุกที ผมก็เลยนึกว่าที่ผมทำไปนั้นไม่เสียเปล่า”

2. ชาวบ้านมีความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ ลักษณะของชุมชนไทยนั้นเชื่อว่าโลกนี้ไม่ใช่ของมนุษย์คนเดียวยังมีอีกโลกหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ ฟ้า ภูเขา เทวดา ผีศาจ และ สรรพสัตว์ทั้งหลายรวมอยู่ด้วย ทำให้ชาวบ้านบางเพลงมีความรู้สึกเกรงกลัวอำนาจของเด็กต่างดาวเหล่านี้จากพฤติกรรมที่ชาวบ้านเห็น จึงได้พยายามปฏิบัติตัวดีกับเด็กเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตัว

การที่ชาวบ้านไม่คิดที่จะทำร้ายหรือก่อความรุนแรงกับเด็กนั้นจะทำให้ทั้งเด็กที่เกิดและคนปกติทั่วไปอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ต้องทำร้ายกันถึงแม้จะมีความแตกต่างกันทั้งทางร่างกายและความคิด อีกทั้งปัญหาต่าง ๆ จะสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยตัวของมันเองซึ่งเป็นไปตามหลักทางพุทธศาสนา แต่ก็มี ความกลัวอำนาจเหนือธรรมชาติอยู่แสดงให้เห็นลักษณะคติความเชื่อในเรื่องการนับถือผีของคนไทย อภาภรณ์ วลัยโถม (อ้างถึงใน ศิลปวัฒนธรรม, สิงหาคม 2539 : หน้า 88-89) ได้วิเคราะห์ไว้ว่าความเชื่อในเรื่องการนับถือผีของคนไทยนั้นถูกกำหนดด้วยสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง จากเดิมมีผีที่ถือเป็นตัวแทนของพลังอำนาจเหนือมนุษย์เพียงอย่างเดียว ได้เสริมแต่เพิ่มขึ้นตามคติความเชื่อแบบพราหมณ์และพุทธ ความเชื่อมีสองรูปแบบระหว่างพุทธและผี การนับถือผีเป็นเรื่องของโลกปัจจุบัน ส่วนการนับถือพุทธเป็นเรื่องของโลกหน้า ทำดีขึ้น

สวรรค์ทำเลวลงนรก ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของสังคมและความมั่นคงทางจิตใจที่มีเป้าหมายต่อการคงอยู่ร่วมกันทั้งสิ้น แม้กระทั่งทุกวันนี้การนับถือผียังไม่สูญสิ้นหรือจำกัดอยู่แต่เฉพาะสังคมหมู่บ้านเท่านั้น แต่กลับมีการผสมผสานเข้ากันอย่างกลมกลืน

1.2.2 **หลวงพ่อดิม** เป็นพระสงฆ์เจ้าอาวาสวัดบางเพลง เป็นผู้มีความรอบรู้ทั้งด้านวิทยุติ และคุณุติเป็นที่เคารพบูชาของชาวบ้าน ลักษณะของพระสงฆ์จะมีความแตกต่างจากคนธรรมดาทั่วไปเห็นได้ชัดจากการแต่งกายด้วยการห่มผ้าเหลืองซึ่งแบ่งแยกสถานภาพทางสังคมได้อย่างชัดเจนระหว่างคนธรรมดาและนักบวชผู้รักษาศีลในศาสนา ให้ความสำคัญกับลำดับชั้นทางสังคม ลักษณะความแตกต่างทางกายภาพไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใดกลับช่วยในการสร้างความเลื่อมใสและช่วยสั่งสอนให้คนประพฤติปฏิบัติดีด้วยหลักพุทธธรรมตรงกันข้ามกับลักษณะทางกายภาพของเด็กต่างดาว และความร้ายกาจของเด็กที่มาเกิดในหมู่บ้านพร้อมกันและสร้างความเดือดร้อนให้กับคนในชุมชน ลักษณะของหลวงพ่อดิมที่ปรากฏนั้นนอกจากการแสดงออกของหลวงพ่อดิมแล้ว ตัวละครตัวอื่น ๆ เป็นผู้พรรณนาลักษณะเด่นนี้ด้วยเช่นกัน

“ผมว่ามานานแล้ว ว่า หลวงพ่อดิมนี้เมตตาท่านสูง ผมเคยเห็นเวลาท่านลงมาจากกุฏิ มา นั่งเล่นหรือเดินเล่นที่ลานวัด ท่านจะเดินไปไหน นกกระจอกยังไม่ตื่นเลยครึ่งเวลาท่านนั่งเล่นได้ต้นไม้ใหญ่หน้ากุฏิท่าน สัตว์พวกกระรอก กระแต มันยังลงมากินถั่วหรืออะไรที่ท่านเอาติดตัวมาด้วย”

หลวงพ่อดิม ทำให้เด็กกล้าที่จะเล่าหรือพูดอะไรให้หลวงพ่อดิมฟังมากกว่าคนอื่น ๆ นอกจากนี้เด็กยังฟังในสิ่งที่หลวงพ่อดิมพูดหรือบอกถึงแม้จะมีกิริยาที่แข็งกร้าวไปบ้างก็ตาม แสดงให้เห็นถึงอำนาจของความเมตตาและความดีที่แผ่ไปยังสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ อีกทั้งยังหลวงพ่อดิมยังเป็นศูนย์รวมของจิตใจของคนในหมู่บ้านไม่ว่าใครก็ตามที่มีปัญหาแก้ไขไม่ตกก็ต้องมาปรึกษาหลวงพ่อดิมเพื่อรับเอาแนวทางในการแก้ไขไปปฏิบัติตามคำสั่งสอนจากหลวงพ่อดิมต่อไป

1.2.3 **ลักษณะของคนนอกชุมชน (Otherness)** ในที่นี้คือเด็กที่มาเกิดพร้อมกัน ลักษณะของเด็กในเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง มีลักษณะคล้ายภูติผี จากลักษณะภายนอกทางด้านร่างกาย และพฤติกรรมในการกิน ผู้หญิงที่ตั้งท้องพร้อมกันต่างให้กำเนิดเด็กในเวลาใกล้เคียงกันโดยไม่มีความรู้สึกร่วมแต่อย่างใด เด็กมีลักษณะธรรมดาปกติเหมือนเด็กทารกทั่วไป

แต่มีหน้าตาลักษณะท่าทางที่เหมือนกันราวกับเป็นพี่น้องกัน เมื่อโตขึ้นเด็กพวกนี้มีการกระพริบตาที่แปลกประหลาดไม่เหมือนคนธรรมดาคือเวลากระพริบตานั้น เขาชอบตาล่างขึ้นไปปิดขอบตาบน และลักษณะของฟันที่มีซี่ยาว 2 ข้างงอกยาวกว่าฟันธรรมดาเหมือนกันทั้ง 214 คนเหมือนยักษ์ ลักษณะของอาหารการกินที่เด็กเหล่านี้กินก็จะแปลกกว่าเด็กปกติหรือคนปกติกิน มักจะชอบกินอาหารสดที่ไม่ต้องหุงต้ม เช่นปลาเป็น ๆ เนื้อเป็ด ไก่ หมูสด ๆ

“เมื่ออายุไม่ถึง 2 ขวบ ร่างกายและอากัปกริยา ก็เหมือนกับเด็กทั่วไป อาหารการกินกินมมารดา พอใกล้จะชวบหนึ่งก็เปลี่ยนมาเป็นอาหารเด็ก...พออายุเด็กฟัน 3 ขวบไปแล้ว อาหารแป้งและอาหารผักกินน้อยลง เด็กเหล่านี้จะชอบแต่อาหารพวกเนื้อสัตว์ เริ่มตั้งแต่ปลาไปจนถึงเป็ดไก่ พออายุ 6 ขวบไปแล้วก็มักจะกินแต่พวกสัตว์ใหญ่ เช่น เนื้อหมู เนื้อวัวเนื้อควาย”

ลักษณะของเด็กมนุษย์ต่างดาวในเรื่องเป็นการสะท้อนลักษณะไทยในการมองความแตกต่างของมนุษย์ธรรมดากับ มนุษย์ต่างดาวโดยอาศัยความเชื่อเรื่อง “สิ่งอื่น” หรือ “โลกอื่น” ว่ามีอยู่จริงในรูปของ ผีประเภทหนึ่ง เด็กมนุษย์ต่างดาว มีพลังอำนาจที่สามารถทำให้เกิดประโยชน์และอันตรายต่อคนในหมู่บ้านได้ การกระทำของเด็กต่างดาวกลุ่มนี้มีลักษณะของการใช้ทั้งพระเดชและพระคุณในการจัดการกับหมู่บ้านบางเพลงคือ

ก. ทำให้ชาวบ้านรู้สึกเกรงกลัว เห็นถึงพลังอำนาจในการทำลายหมู่บ้านได้ด้วยการใช้พลังจิตจุดไฟเผาบ้าน การฆ่าคนที่แอบรู้ความลับ การกินสัตว์เป็น ๆ

ข. ช่วยเหลือชาวบ้าน การเข้ามาอยู่ร่วมกับชาวบ้านของเด็กต่างดาวไม่ได้มุ่งที่จะยึดครองโดยใช้กำลัง แต่ได้ทำสาธารณประโยชน์ให้กับหมู่บ้านบ้าง เช่นเมื่อเกิดน้ำหลากจะท่วมเข้าหมู่บ้าน เด็ก ๆ ได้ช่วยทำให้น้ำไม่ท่วมหมู่บ้านบางเพลงเหมือนกันที่อื่น ๆ พยายามเข้าใกล้และร่วมทุกข์ร่วมสุขกับชาวบ้านตามสมควรซึ่งก็ทำให้คนในหมู่บ้านคลายความหวาดกลัวลงไป และตอบแทนการช่วยเหลือของเด็ก ๆ ด้วยความเกรงใจ ให้อาหารที่เด็กเหล่านี้ชอบก็คืออาหารสด ๆ

ภาพของมนุษย์ต่างดาวที่สะท้อนจากในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง คือ สิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีพลังอำนาจที่เหนือคนธรรมดาซึ่งชาวบ้านไทยในชนบทมีความเชื่อและนับถือ ทั้งนี้พลังอำนาจนั้นก็ทำให้คุณและให้โทษ ถ้าสามารถวางตัวและปฏิบัติดีกับอำนาจนั้นก็จะได้รับประโยชน์ จึงมีลักษณะของการประสานประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้มีอำนาจและผู้ด้อยอำนาจในลักษณะที่เป็นการพึ่งพากัน

จากลักษณะตัวละครในเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง เป็นลักษณะทางกายภาพที่แสดงความแตกต่างอันเป็นลักษณะเฉพาะของเด็กต่างดาว หลวงพ่อ และ ชาวบ้าน สะท้อนลักษณะไทยทางความคิดในเรื่องของการอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมอันเป็นอำนาจจากโลกอื่น(ภูตผี) และพุทธอำนาจซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในเรื่องลักษณะไทยทางความรู้ และความคิด

1.2.4 แม่ผู้ตั้งท้องเด็กที่ไม่ใช่ลูกของตัวเอง คนไทยจะผูกพันกับครอบครัวมากโดยเฉพาะระหว่างแม่กับลูก ในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง พบว่าแม่มีความรู้สึกผูกพันกับเด็กที่อยู่ในท้องมาก ผู้หญิงที่เกิดตั้งท้องขึ้นมานั้นเมื่อแรกจะตกใจ แต่ในที่สุดก็ทำใจยอมรับว่าเด็กในท้องเป็นลูกของตน มีความรู้สึกรักและพร้อมที่จะเลี้ยงดูปกป้องอันตรายให้แก่เด็กนั้นเหมือนแม่ทั่วไปไม่ว่าลูกจะเป็นอย่างไร ซึ่งตรงกับลักษณะของนกกาที่ต้องเลี้ยงดูพุ่มพักลูกนกกาเหว่าเหมือนเป็นลูกของตัวเอง

“...เริ่มเห็นว่า เด็กที่อยู่ในท้องนั้นเป็นบุตรของตนโดยแท้จริง และมีความรักเด็กที่อยู่ในท้องนั้นเช่น มารดารักบุตร พร้อมที่จะเลี้ยงดูและปกป้องอันตรายให้แก่เด็กนั้นจนสุดชีวิต เช่นเดียวกับแม่ทั้งหลายในโลก ไม่ว่าจะเป็นคนหรือเป็นสัตว์”

“อาจารย์ยุพาเหลียวขึ้นมามองอาจารย์ศิริ แต่มิได้พูดอะไร ในใบหน้านั้นแสดงให้เห็นชัดว่าอย่าให้อาจารย์ศิริหรือใครอื่นก็ตาม มาทำอันตรายหรือทำอะไรกับเด็กคนนี้ อาจารย์ยุพาจะปกป้องต่อสู้เพื่อเด็กคนนี้ในทุกทาง ไม่ว่าจะรุนแรงสักเท่าใด อาจารย์ศิริเห็นหน้าอาจารย์ยุพาแล้วก็เข้าใจ...”

2. **ลักษณะไทยทางการกระทำหรือความประพฤติ** จากลักษณะการกระทำของตัวละครในนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง

2.1 **สถานภาพทางสังคมของบุคคลในสังคมกำหนดความสัมพันธ์ของบุคคล** ในสื่อนวนิยายได้สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมแบบไทยดังนี้

2.1.1 **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชน** ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมไทยมีสองระดับคือ ความสัมพันธ์ในแนวตั้งและความสัมพันธ์ในแนวนอน

ก. **ความสัมพันธ์ในแนวตั้ง** นักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศต่างมีข้อสรุปร่วมกันประการหนึ่งเกี่ยวกับลักษณะของคนไทย (อ้างใน อวยพร พานิช และคณะ: 2526) คือ ความเคารพต่อบุคคลที่สูงกว่า หรือมีความอาวุโส(Seniority)กว่า ไม่ว่าจะเป็อายุ ตำแหน่ง หรือเกียรติ ลักษณะของคนไทยมีการลำดับอาวุโสและการเคารพผู้ที่มีอาวุโสมากกว่า ผู้น้อยจะต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ ลักษณะการให้ความเคารพก็คือ การไหว้และการกราบ ลักษณะนี้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง จากความสัมพันธ์ระหว่าง พระสงฆ์กับฆราวาส อาจารย์กับลูกศิษย์ ผู้ใหญ่กับเด็ก พ่อแม่กับลูก ตัวอย่างจากในเรื่องคือ :

(1) หลวงพ่อเดิม เป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเป็นที่เคารพบูชาของคนในหมู่บ้าน การปฏิบัติต่อพระสงฆ์จะแตกต่างจากคนทั่วไป คือ เมื่อเข้าพบกับพระจะต้องแสดงความเคารพด้วยการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ พระสงฆ์จะต้องนั่งอยู่สูงกว่าฆราวาสไม่ว่าคน ๆ นั้นจะมีตำแหน่งใหญ่โตเพียงใดก็จะไม่นั่งเสมอพระ โลกของพระสงฆ์และโลกของฆราวาสจะแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน

“วันดีคืนดี แม่ชีพร แม่ชีไปล์ แม่ชีปล้ม และแม่ชีสงวน ก็ขึ้นไปกราบหลวงพ่อเดิมที่กุฏิ แล้วนั่งเรียงแถวกันตามลำดับอยู่ตรงหน้าหลวงพ่อ... แม่ชีทั้ง 4 คนก็ลงกราบหลวงพ่อด้วยเบญจางคประดิษฐ์”

“ที่กุฏิหลวงพ่อเดิมวัดบางเพลง หลวงพ่อเดิม นั่งอยู่บนยกพื้นในกุฏิ ที่พื้นข้างล่างมีนายอำเภอประจักษ์ สารวัตรสุทัศน์ ปลัดกิ่งชม และ ศึกษาธิการอำเภอสมพรนั่งพับเพียบเรียงรายกันอยู่”

(2) ผู้มีอาวุโสน้อยกว่าจะต้องแสดงความเคารพและมีกิริยาที่นอบน้อมต่อผู้ที่มีอาวุโสกว่า การแสดงความเคารพคือการไหว้และการมีสัมมาคารวะ

“เช้าวันรุ่งขึ้นที่ตลาดบางเพลง นางไสวเดินมาในที่แฉ่งของยายเข็้อย่างเรียบร้อย ยกมือไหว้อย่างนอบน้อมแล้วก็พูดขึ้นว่า ฉันมาขอสมาบัติด้วยความจริงใจจริง ๆ

(3) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์ เป็นความสัมพันธ์ในแนวตั้งเช่นกัน ลูกศิษย์ต้องให้ความเชื่อฟังและเคารพครู อยู่ในโอวาทของอาจารย์ที่คอยสั่งสอน ตัวอย่างที่ครูที่มั่นใจในลูกศิษย์ต่างดาวของตนว่าเชื่อฟัง และเกรงกลัวตน

“...อาจารย์พินพูดอย่างภูมิใจเสมอว่า เด็กเหล่านั้นเชื่อฟังตนคนเดียว ถ้ามีเรื่องราวอันใดก็ไม่มีใครจะว่ากล่าวกับเด็กเหล่านั้นได้ นอกจากอาจารย์พินคนเดียวเท่านั้น ...อาจารย์พินจะสั่งให้ทำอะไร เด็กเหล่านั้นก็จะทำเพราะความกลัว หรือความเคารพ หรือความรัก...”

(กาเหว่าที่บางเพลง, หน้า 77)

(4) ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก ค่านิยมของคนไทยนั้นคือเด็กที่เป็นลูกจะต้องเคารพ และเชื่อฟังพ่อแม่ มีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้ให้กำเนิด แต่ลักษณะของลูกที่ปรากฏในเรื่องตรงกันข้ามกับลักษณะปฏิบัติของคนไทยโดยปกติ

“... แต่แรกเกิดเด็กคนนี้ก็เหมือนกับเด็กทั่วไป เห็นว่าแม่เป็นที่พึ่ง และพยายามเกาะตัวแม่เอาไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต่อมา เราเห็นความห่างเหินได้ค่อย ๆ เกิดขึ้นในดวงตาของเด็ก พอหย่านมแล้ว ความที่เคยมีสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแม่ก็ดูเหมือนจะยิ่งหมดไป เด็กพยายามช่วยตัวเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีต้องให้มีผู้ใหญ่มาช่วย...”

ข. **ความสัมพันธ์ในแนวนอน** Ruth Benedict (1962) มองว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่ยึดขบวนการนิยมเป็นหลักและมีโครงสร้างของชนชั้น (Class Structure) และระบบอาวุโส (Seniority) สูง ถึงแม้ในสังคมจะมีความสัมพันธ์ในระนาบเดียวกันอยู่ก็ตามแต่จะให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ในแนวตั้งมากกว่า ในสังคมไทยความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันจะปรากฏในหมู่คนในระดับเดียวกัน รุ่นเดียวกันเท่านั้น เช่น ในสื่อนวนิยาย มีกลุ่มครูจ้อย และกลุ่มอาจารย์ศิริที่พยายามค้นหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ในหมู่คนระดับเดียวกัน ยัง

ต้องยกให้คนที่มีความรู้ ความคิดเป็นผู้นำกลุ่ม มากกว่าที่จะเสนอความคิดเห็นด้วยตัวเอง แสดงให้เห็นว่าคนไทยมักเป็นผู้ตามมากกว่าที่จะเป็นผู้นำ จึงยกย่องและ ให้ความนับถือกับผู้มีความรู้ ความสามารถ

2.1.2 ความสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม คือวิธีการที่คนไทยปฏิบัติต่อคนนอกกลุ่ม (Otherness) ด้วยลักษณะที่มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี มีเมตตา ทำให้คนไทยปฏิบัติตัวต่อคนแปลกหน้าที่เข้ามาอาศัยหรือติดต่อด้วยความเป็นมิตรดังเช่นสำนวนไทยที่ว่า “ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” ซึ่งสื่อนวนิยายเรื่องกาเหว่าที่บางเพลงได้แสดงถึงลักษณะไทยทางการกระทำในด้านความสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในลักษณะการให้ความสำคัญกับอำนาจและความอาวุโส จากการแสดงออกของชาวบ้านบางเพลงกับเด็กต่างดาว(Otherness) หรือ คนนอกกลุ่มชาวบ้านนั่นเอง กล่าวคือ ถ้ากลุ่มคนนอกนั้นมีความอาวุโสน้อยกว่า หรือมองในสายตาของผู้ใหญ่ วิธีการปฏิบัติกับคนนอกกลุ่มจะเป็นดังนี้

1. ให้ความรัก ความเมตตา โดยไม่คิดทำร้ายหรือทำลาย เมื่อแรกที่ยังไม่ได้สัมผัสอำนาจและอันตรายที่เกิดจากเด็กต่างดาว ชาวบ้านบางเพลงพร้อมใจกันยอมรับการเกิดมาของเด็กไม่คิดถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ตัวเองหรือติดใจสงสัยเหตุของการตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกัน

ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเห็นว่า คนนอกกลุ่ม นั้นเข้ามามีคุณวุฒิ หรือระดับความสามารถที่เหนือกว่า ลักษณะไทยทางการกระทำซึ่งเป็นวิธีการปฏิบัติจะเป็น

2. การยอมรับอำนาจเหนือตน การปฏิบัติตนของชาวบ้านเปลี่ยนไปเมื่อเด็กแสดงพลังอำนาจที่เกินกว่าความสามารถของคนธรรมดาทั่วไปจะปฏิบัติกัน เห็นว่าเด็กเหล่านี้มีลักษณะเหมือนผีสิงที่สามารถสร้างความเดือดร้อนให้ได้ถ้าปฏิบัติตัวไม่ดีกับเด็กเป็นความเกรงกลัวโดยไม่คิดต่อต้านกับอำนาจเหนือธรรมชาติของเด็กเหล่านี้ ตั้งให้เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่จะต้องเคารพบูชาโดยย้อนกลับไปใช้ความเชื่อดั้งเดิมเรื่องอำนาจของโลกอื่นโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับ ผี

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน กลุ่มเป้าหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงคือกลุ่มชนชั้นกลาง ถึงแม้ว่าจะสามารถอธิบายลักษณะไทยทางการกระทำต่อคนนอกกลุ่มหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ แต่ยังเป็นการวิพากษ์สังคมไทยในส่วนหนึ่งที่ยังคงเชื่อเรื่องมงาย พากันแห่รูปเคารพแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยหวังว่าสิ่งเหล่านั้นจะบันดาลโชคและความสุขให้แทนที่จะใช้ปัญญาวิเคราะห์แก้ไขปัญหามีเหตุผล

“...หลังจากนั้นแล้ว ถ้าเด็กพวกนั้นจะเดินไปทางไหน สวนกับคนที่บางเพลง คนบางเพลงบางคนยกมือไหว้ด้วยความนับถือก็มี และเสียงที่พูดกันถึงเรื่องคนพวกนี้ที่แต่ก่อนเคยเต็มไปด้วยความหวาดหวั่นและความสงสัยนั้น บัดนี้ก็เริ่มจะเสียงอ่อนลง มีเสียงพูดแข็งขึ้นมาว่า “พวกเขาเป็นคนมีประโยชน์ ถ้าพวกเราอยู่กับเขาให้ดี เอาใจเขาไว้ให้ได้ ถึงคราวที่บ้านเรามีภัยอย่างไร เขาอาจจะช่วยป้องกันให้ได้ อย่างที่เขาทำน้ำท่วมมาให้เราเห็นแล้ว”

(กาเหว่าที่บางเพลง, หน้า 163)

“ที่โรงใหญ่ ๆ โรงหนึ่ง ซึ่งอาจารย์ฟันได้ปลูกเอาไว้สำหรับเป็นที่เรียนหนังสือของเด็ก 214 คนนั้น ได้มีใครเอาม้าหมู่ที่บูชาไปตั้งเอาไว้ชุดหนึ่ง แล้วก็มีคนเอาดอกไม้ธูปเทียนไปจุดบูชากันอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน ต่อมาก็มืดเครื่องสังเวย เป็นส้มสุก ลูกไม้และของกินต่าง ๆ...”

(กาเหว่าที่บางเพลง, หน้า 169)

“ที่โรงใหญ่หลังหนึ่งซึ่งได้กลายเป็นศาลเข้าไปแล้ว ก็มีแต่ผู้คนคลาคล่ำอยู่ทั้งวัน ควันรูปเทียนนั้นดูเหมือนจะกลบไปหมดและก็มีผู้ที่หากินจากความเชื่อถือแบบนั้น หาเครื่องรางของขลังต่าง ๆ ไปขาย เป็นต้นว่า เศษผ้าที่อ้างว่าเป็นชิ้นส่วนของเสื้อผ้าของเด็ก 214 คนนั้น หรือแม้แต่เศษเล็บคนซึ่งอ้างว่ามาจากเด็กพวกนั้นก็เอามาขายเป็นของมงคล...”

(กาเหว่าที่บางเพลง, หน้า 170)

2.2 วิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นของตัวละคร

(ก) **ทางออกของบุคคลต่อปัญหาที่เกิดขึ้น** โดยเฉพาะผู้หญิงที่ต้องเผชิญกับปัญหาโดยตรง

- ยอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้น สามารถยอมรับการตั้งท้องโดยไม่มีสาเหตุได้โดยถือว่าเป็นชะตากรรมที่จะต้องประสบ ถึงแม้จะไม่ได้รับการยอมรับจากคนรัก เช่น แก้ว หญิงสาวที่ถูกแฟนหนุ่มซื้อประพันธ์ทิ้งไปเมื่อรู้ว่าตนตั้งท้องขึ้นมาโดยเข้าใจว่าไปมีสัมพันธ์กับชายอื่นมาถือว่าเป็นเรื่องของ กรรม

- หนีออกจากสังคม เพื่อปกปิดเรื่องการตั้งท้องและออกจากหมู่บ้านไปหรือ ไม่ให้ใครรู้ เช่น แม่สี 4 คนในวัดบางเพลงรู้ว่าตัวเองตั้งท้อง ได้พากันมากราบลาหลวงพ่อเพื่อแยกย้ายกันไปเพราะเกิดความอับอายและไม่ต้องการให้วัดเสื่อมเสียชื่อเสียง

- ให้ความสำคัญกับกลุ่ม ดังนั้นจึงต้องพยายามทำตัวกลมกลืนกับชาวบ้าน มีกลุ่มผู้หญิงบางคนในหมู่บ้านบางเพลงที่ไม่ได้ตั้งท้องพร้อมกับคนอื่น เนื่องจากในช่วงเวลา แรม 2 ค่ำ เดือน 12 ผู้หญิงกลุ่มนี้ไม่ได้อยู่ในหมู่บ้าน แต่เมื่อเห็นว่าผู้หญิงคนอื่น ๆ เขาตั้งท้องกันนั้นก็แปลกใจที่จะเปิดเผยว่าตัวเองไม่ได้ท้องเพราะกลัวที่จะไม่เหมือนคนอื่นและจะกลายเป็นที่รังเกียจและสงสัยได้ พยายามทำตัวให้กลมกลืนโดยการใส่เสื้อให้คล้ายกับว่าตั้งท้องด้วยเหมือนกัน

(ข) **ทางออกของชุมชน** ลักษณะการแสดงออกของชุมชนนั้นคือ

1. พยายามทำทุกอย่างให้ปกติ ตั้งแต่การเลี้ยงดูเอาใจใส่ดูแลเด็กที่เกิดมา ส่งให้ได้รับการศึกษาตามปกติเหมือนเด็กโดยทั่วไป ต่างกันตรงที่เด็กที่เกิดมาพร้อมกันเหล่านี้โตเร็ว และเรียนรู้ได้เร็ว

“โรงเรียนบางเพลงนั้น มีตั้งแต่ชั้นประถม 1 ไปจนถึงชั้นมัธยม 3 ถ้าเด็กคนไหนจบมัธยม 3 แล้วอยากเรียนต่อ ก็ต้องไปเรียนที่โรงเรียนอื่นนอกกิ่งอำเภอบางเพลงออกไป เนื่องด้วยเด็กพวกนี้เรียนเร็ว อาจารย์พินก็นึกวิตกอยู่เหมือนกันว่า ถ้าถึงเวลาที่เด็กพวกนี้จบ ม. 3 แล้วจะส่งตัวให้ไปเรียนที่โรงเรียนไหน และจะมีโรงเรียนไหนที่เขาจะรับได้ แต่เมื่อเวลายังไม่ถึงตอนนั้น ครูพินก็ใจดีสู้เสือไว้ก่อน ความจริงเด็กพวกนี้ที่เรียนประถม 1 นั้น เรียนจบหลักสูตรประถม 1 มีความรู้อย่างแน่นอนตามหลักสูตรภายในเวลา 2 เดือน เท่านั้นเอง แต่อาจารย์พินก็เก็บเด็กพวกนั้นเอาไว้ที่ประถม 1 จนสิ้นปี ขึ้นปีใหม่จึงให้ขึ้นประถม 2 และคิดว่าจะทำอย่างนั้นเรื่อยไปจนเด็กชั้นมัธยม 3 ถึงตอนนั้นค่อยว่ากันใหม่”

2. ทำใจยอมรับโดยยึดถือศาสนาพุทธเป็นที่พึ่ง ทั้ง ๆ ที่เมื่อเกิดเหตุการณ์ประหลาดที่ผู้หญิงในบางเพลงท้องขึ้นมา ชาวบ้านบางเพลงโดยทั่วไปมีทั้งสับสน สงสัย เกิดอารมณ์โกรธ เสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพราะไม่รู้จะหาอะไรมาอธิบาย แต่ก็ได้ใช้ความเมตตาที่จะไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชีวิตคนอื่น หรือชีวิตสัตว์ และถือว่าการต้องท้องของผู้หญิงในหมู่บ้านเป็นเรื่องที่คนบางเพลงจะต้องรับผิดชอบหรือรับบุญรับกรรมร่วมกัน

(ค) ทางออกของกลุ่มผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน กลุ่มผู้นำชุมชนในเรื่องนี้ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งได้รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น พวกเขามารวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง นอกจากเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์เท่านั้น

3. ลักษณะไทยทางความรู้ทางความคิด

3.1 ลักษณะไทยทางความรู้และความคิดจาก โครงเรื่อง (Plot)

(ก) สื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง เป็นนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ นำเสนอความขัดแย้ง (Conflict) ระหว่างศาสนาพุทธและวิทยาศาสตร์ ตามวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในชนบทที่ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนเรียบง่าย เป็นชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางทางความคิดและปัญญาในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น พระสงฆ์และหลักคำสอนเป็นตัวแทนของศาสนาพุทธ ในขณะที่มนุษย์ต่างดาวเป็นตัวแทนของวิทยาการความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ในตอนแรกความขัดแย้งที่ชัดเจนเกิดจากความหวาดกลัวและความสงสัยในพลังอำนาจของมนุษย์ต่างดาวที่สามารถทำอันตรายถึงชีวิตได้ และการคุกคามความสงบสุขในชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านของเด็กต่างดาวซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับพลังภายนอก (Main Conflict) แต่ถึงแม้จะมีความขัดแย้งกันอยู่ แต่ยังมีความสัมพันธ์ที่แสดงถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน

(ข) การนิยามสถานการณ์ (Definition of Situation) แสดงลักษณะไทยที่เป็นชนบทอยู่ การตั้งชื่อเรื่องโดยการยกเอา เพลงกล่อมเด็กพื้นบ้าน ซึ่งกล่าวถึงนกกาเหว่าที่แอบเอาไข่มาให้แม่กาฟักมาอธิบายลักษณะการเกิดของเด็กในคืนเดือนแรม 2 ค่ำ เดือน 12 และเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเด็ก เป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับความรู้ที่

สืบทอดกันมาจากบทเพลงพื้นบ้านของไทยที่รู้จักกันดี ด้วยคำอธิบายจากตัวอย่าง นกกาเหว่า ทำให้เข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านบางเพลงถึงการที่ ผู้หญิงตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันซึ่งไม่ใช่ลูกของใครคนใดที่เป็นมนุษย์โดยไม่ตั้งใจสงสัย แต่ก็รู้สึกรักและห่วงใยเสมือนเป็นลูกแท้ ๆ เป็นลักษณะเดียวกับอีกาที่หลงรักลูกนกที่ตัวเองฟักออกมาโดยไม่รู้ว่าเป็นลูกของตัวเอง

“ผมเชื่อว่ามันไม่ใช่มนุษย์ มันมาจากไหนเราไม่รู้ แต่มันมาอาศัยเกิดที่บางเพลง เหมือนนกกาเหว่าไข่ให้แม่กาฟักนั่นแหละ และเมื่อเกิดเป็นตัวแล้วมันก็ยังเป็นนกกาเหว่าอยู่ ไม่ใช่อีกา จิตใจของมัน ความเชื่อถือของมัน ความคิดเห็น ตลอดจนความเป็นอยู่ในชีวิตของมันจะต้องผิดแผกแตกต่างกับคนที่บางเพลงเป็นแน่นอน...”

(ค) ความรู้และความคิดจากแก่นเรื่อง แสดงให้เห็นว่าคนไทยให้ความสำคัญกับความเชื่อในศาสนาพุทธให้อยู่เหนือวิทยาศาสตร์ หลักไตรลักษณ์ของพุทธศาสนาอันเป็นแก่นแท้ของศาสนาที่ไม่มีสิ่งใดแน่นอน ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ วิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืนต้องมีวันสูญสลายไป โดยการนำเสนอมาน การแพทย์ตัวเองของผู้ที่คิดจะทำร้ายผู้อื่น การทะนงในพลังอำนาจทางวิทยาศาสตร์ของตัวเองในการครอบงำผู้อื่น ที่สุดแล้วก็ไม่สามารถหนีความไม่เที่ยงแท้ของสังขาร ไม่ว่าที่ใดก็ตามไม่อาจพ้นทุกข์อันได้แก่ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย แม้แต่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เหนือมนุษย์ของเด็กต่างดาว ก็ไม่สามารถหนีสังขารนี้ ดังนั้นมนุษย์เราควรตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท มีสติ และไม่ลุ่มหลงในอำนาจจนลืมนึกไปว่าไม่มีสิ่งใดที่ยั่งยืนอยู่ได้ตลอดกาลซึ่งเป็นสังขารที่พระพุทธเจ้าได้แสดงไว้นั่นเอง ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นนั้นย่อมคลี่คลายไปได้ด้วยตัวของมันเอง ไม่มีใครที่สามารถฝืนความเป็นจริงตามธรรมชาติได้ (Fatalism) อำนาจใด ๆ ของมนุษย์ต่างดาวหรือสิ่งใดก็ตามไม่สามารถคงอยู่ได้ตลอดไปจะต้องเสื่อมสลายไปโดยธรรมชาติ ตัวอย่างจากในเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง คือการใช้อำนาจของเด็กต่างดาวสร้างความหวาดกลัวให้กับชาวบ้านโดยไม่มีใครสามารถต่อสู้กับเด็กเหล่านี้ได้ แต่แล้วอยู่ ๆ เด็กก็เกิดติดเชื้อไวรัสและพากันล้มตายไปจนเหลือไม่ถึงครึ่ง ทำให้ค้นพบสังขารธรรมว่า สิ่งใด ๆ ในโลกล้วนอนิจจังและเป็นผลกรรมที่ได้ทำไว้กับผู้อื่นจนยอมรับคำสั่งสอนของหลวงพ่อดิมได้ในที่สุด

3.2 ลักษณะไทยทางความรู้และความคิด ที่ถ่ายทอดออกมาเป็นการกระทำ

(ก) แนวคิดเรื่อง “เวรกรรม” ซึ่งเป็นผลจากการกระทำ ศาสนาพุทธเป็นตัวอย่างปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่คนในชุมชนโดยเฉพาะแนวคิดทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของ **กรรม** ซึ่งอยู่ในความคิดในชีวิตประจำวันของคนไทยอยู่ตลอด โดยไม่ได้นึกถึงคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์แต่อย่างใด แนวคิดเรื่องกรรมปรากฏอยู่ในเรื่องโดยแสดงออกมาทั้งทางวาจาและการแสดงออก ชาวบ้านส่วนใหญ่ในบางเพลงมีความเห็นที่ผู้หญิงในหมู่บ้านตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันนั้นเป็นเพราะกรรมที่แต่ละคนได้สร้างกันขึ้นมา หรือแม้แต่ตัวผู้หญิงที่ตั้งท้องเองต่างก็คิดว่าเป็นเรื่องของกรรมเก่า และจะเป็นคำพูดที่ติดปากสำหรับเรื่องใดก็ตามที่ไม่สามารถหาเหตุผลมาอธิบายได้ มักจะต้องอ้างถึงเรื่องของกรรม

“ฉันก็รักษาตัวไว้อย่างที่ฉันบอกกับพี่ทุกอย่าง แต่มันเป็นกรรมเป็นเวรอย่างไร ฉันก็ไม่รู้ที่เกิดเรื่องอย่างนี้ขึ้นมาได้ ถ้าเรื่องมันไม่จริงอย่างฉันว่า ฉันจะกล้าไปบอกพี่ได้ยังไงว่าฉันตั้งท้องขึ้นมาโดยที่ฉันไม่เคยไปข้องแวะกับผู้ชายคนไหนเลย...”

“จะเป็นบุญหรือเป็นกรรมฉันก็ไม่รู้ แต่เริ่มต้น การที่เราไม่เหมือนกับคนอื่นเขาทั้งบางนั้น ก็ทำตัวยากเหลือเกิน ฉันเห็นว่ามันเป็นกรรมอยู่แล้ว”

“...ไอ้เรื่องมีลูกมีเต้า ชื่นก็รู้ ว่าแล้วแต่บุญแต่กรรม”

(ข) ความเชื่อในเรื่อง อำนาจเหนือธรรมชาติ นอกจากระบบความเชื่อของคนไทยตามหลักพุทธศาสนาแล้ว ยังมีความเชื่อในเรื่อง อำนาจเหนือธรรมชาติ รวมถึงเรื่องของพิธีกรรมแบบพราหมณ์อันเป็นความเชื่อพื้นฐานของมนุษย์ที่สังคมไทยโดยเฉพาะในชนบทนั้นมีมาก ทำที่ของคนไทยต่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติมี 2 ด้าน กล่าวคือ ด้านหนึ่งนั้นเกรงกลัวต่ออำนาจที่อาจดลบันดาลภัยพิบัติต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งนั้นเห็นว่าอำนาจเหนือธรรมชาติอีกเช่นกันที่จะนำประโยชน์และความสุขมาให้ จึงต้องจัดให้มีพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่พอใจแก่อำนาจเหนือธรรมชาติ

ตัวอย่างที่เห็นได้จากสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ชาวบ้านในหมู่บ้าน บางเพลงเมื่อรู้ว่าผู้หญิงในหมู่บ้านเกิดตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกัน ในช่วงแรกก็เกิดความสับสน ไม่แน่ใจ แต่แล้วก็นำเอาความเชื่อเรื่องของบุญกรรมเข้ามาปลอบประโลมใจเพื่อให้เกิดการยอมรับ ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นมา หรือคิดถึงเรื่องของบุญญาภินิหาร หรือ ผีสิง เทวดาว่าเป็นผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับ การตั้งท้องครั้งนี้ เมื่อเด็ก ๆ ที่เกิดขึ้นมาแสดงความประหลาด และพลังที่ไม่เหมือนใครในหมู่บ้าน ยิ่งเพิ่มความเกรงกลัวพลังอำนาจนั้น มองเด็ก 214 คน ว่าไม่ใช่คนธรรมดาตามาเกิด เป็นผู้มึนบุญ มี อิทธิฤทธิ์ เชื่อมโยงเข้ากับตำนาน นิยายท้องถิ่นเรื่องเล่าต่าง ๆ เช่น สังข์ทอง รามเกียรติ์ พระ อภัยมณี เป็นต้น ที่ชาวบ้านเคยได้ยินได้ฟังมา พวกนี้เลื่อมใสศรัทธา เคารพบูชา กราบไหว้ แทนที่จะให้ความเคารพบูชาพระสงฆ์อย่างที่เคยปฏิบัติกันมา

“...และตามเสียงที่พูดกันออกมานั้น บัดนี้ค่อนข้างจะแพร่หลายไปแล้วว่าสิ่งที่กลั่นนั้น คือเด็ก 214 คน ที่มาเกิดพร้อมกันในบางเพลงนั่นเอง มีเสียงพูดกันตามบ้านต่าง ๆ ที่ ไม่มีเด็กพวกนั้นว่า บางทีเด็ก 214 คนนั้น จะมีโชคนุชชโยโดยสมบุญ แต่อาจเป็น อมนุษย์ที่ไหนเข้ามาผสมพันธุ์กับมนุษย์ในบางเพลงให้เกิดเด็กเหล่านี้ขึ้นมาเป็นมนุษย์ ครึ่งหนึ่งเป็นอมนุษย์ครึ่งหนึ่ง จึงมีฤทธิ์เดชและความน่ากลัวมากกว่าเด็กธรรมดา หรือ มากกว่ามนุษย์ธรรมดา และอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่คนในบางเพลง...”

ความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาตินี้เองที่ก่อให้เกิดการบนบาน นับถือในพลังความสามารถ ขอให้อำนาจนั้นบันดาลให้เป็นไปดังที่ใจขอ ไม่มีการต่อต้านพลังอำนาจนั้น พยายามที่จะโอนอ่อนตามความต้องการของอำนาจจนถึงขั้นมงาย โดยไม่มีความคิดที่จะขัดขึ้นเป็นลักษณะหนึ่งของคนไทยที่สะท้อนออกมาโดยชาวบ้านบางเพลงเหล่านี้

(ค) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีความสุข (Non-Violent) ปราศจากการทำร้ายกัน และการพึ่งพาอาศัยกันโดยใช้หลักของความเมตตาต่อกัน การที่อยู่ ๆ มีเด็กมาเกิดในท้องของผู้หญิงในหมู่บ้านพร้อมกัน และเกิดมาพร้อมกับลักษณะที่แปลกประหลาดกว่าเด็กทั่วไป คนที่เป็นแม่และคนในครอบครัวก็ยังให้ความรักความเมตตาต่อเด็กโดยที่ไม่คิดทำร้าย มองเด็กเหล่านี้ที่เรียกได้ว่ามนุษย์ต่างดาวด้วยใจที่เป็นกลาง ในทางเดียวกันตัวเด็กต่างดาวเองก็ได้แสดงความต้องการที่จะอยู่บนโลกนี้โดยการใกล้ชิดกับมนุษย์ให้มากที่สุดแม้จะแสดงพลังอำนาจออกไปบ้างแต่ก็ทำให้เห็นว่าสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยการทำประโยชน์ให้แก่ชาวบ้าน ช่วยกันน้ำไม่ให้ท่วมหมู่บ้าน ช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ในขณะที่ชาวบ้านก็ได้ตอบแทนการช่วยเหลือต่าง ๆ โดยการหา

ของกินที่เด็ก ๆ ชอบ แต่ในที่สุดแล้วไม่มีใครที่สามารถหลีกเลี่ยงความเป็นจริงของชีวิตบนโลกได้คือ การเกิด การแก่ และการตาย ไม่ว่าจะมียานที่ล้นฟ้าเพียงใดรวมทั้งมนุษย์ต่างดาวด้วยนั่นเอง ถึงแม้ในที่สุดเด็กเหล่านี้จากมากก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงความจริงข้อนี้ได้ แม้ไม่มีใครเคยตายที่ดาวดวง นั้นแต่ในที่สุดก็ถึงคราวเสื่อมจนต้องหาแหล่งใหม่ที่จะทำให้สามารถเจริญเติบโตอยู่ได้เช่นกัน

การวิเคราะห์ความหมายในสื่อนวนิยาย เรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง

ในนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ได้เสนอให้เห็นว่าในสังคมไทยนั้นคนไทยมีหลักความคิดความเชื่ออยู่ 3 ประการ ผสมผสานกันอยู่อย่างกลมกลืนซึ่งนำไปสู่การกระทำและการแสดงออก ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสังคมไทยคือ

1. หลักของพระพุทธศาสนา มีอิทธิพลในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยนั้นยึดถือความเชื่อเรื่องบาปบุญที่เป็นผลต่อชีวิตในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเหตุการณ์ร้ายหรือดีที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องของผลของการกระทำที่เคยสร้างไว้ คนไทยจึงมักไม่ตั้งใจสงสัยที่จะหาเหตุผลมาอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นกับตน ยอมก้มหน้ารับผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเพราะมีคำตอบที่ได้จากศาสนาอยู่แล้วว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือเรื่องกรรมที่เคยกระทำมา ดังเช่น ชาวบ้านบางเพลงที่ในตอนแรกไม่สามารถยอมรับได้ว่าเกิดอะไรขึ้น แต่แล้วก็มีความเห็นว่าการที่อยู่ ๆ ผู้หญิงในหมู่บ้านตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันนั้นเป็นเรื่องของกรรม เมื่อเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นมาสิ่งเดียวที่จะทำได้คือการทำใจให้ยอมรับและให้ความเมตตาต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้นมา

2. อำนาจเหนือธรรมชาติ ลักษณะความคิด ความเชื่อในเรื่อง อำนาจเหนือธรรมชาติ อิทธิพลของดวงดาว สิ่งลี้ลับ และความเชื่อตามหลักพุทธธรรมยังคงอยู่อย่างเหนียวแน่น แม้ว่าลักษณะสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากการติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น และได้แลกเปลี่ยนความรู้วัฒนธรรมต่าง ๆ เข้ามาในสังคมไทย

3. ความเชื่อในเรื่องของพิธีกรรม การแสดงออกเพื่อให้อำนาจทั้งหลายนั้นพอใจ นอกเหนือไปจากความเชื่อทางศาสนา แต่อาจมีเปลี่ยนแปลงไปบ้างในปัจจุบันที่ความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ หรือศาสนา กลายเป็นความเชื่อเชิงพาณิชย์ที่มุ่งหวังเพียงประโยชน์ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดลบันดาลให้สุขสบายขึ้น

ความเชื่อดังกล่าวข้างต้นเป็นความเชื่อของทั้งชาวบ้านในชนบทของไทย หรือแม้แต่ชุมชนเมืองอย่างกรุงเทพมหานครเองก็ตามยังคงมีความเชื่อเหล่านี้อยู่อย่างแยกจากกันไม่ออก เป็นเสมือนที่ฝังทางจิตใจของคนไทย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศยังคงต้องติดต่อกับสังคมภายนอก ความรู้ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ตามหลักวิทยาศาสตร์ที่สังคมไทยได้รับมาทำให้คนไทยสะดวกสบายมากขึ้น ถือเป็นอำนาจอย่างหนึ่งที่คนไทยสามารถยอมรับควบคู่กันไปกับความเชื่อในศาสนา เราจะพบว่า ในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ซึ่งเป็นหนังสือนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่ให้ความสำคัญกับศาสนาพุทธมากกว่าวิทยาศาสตร์แต่สังคมไทยไม่ได้ปฏิเสธวิทยาศาสตร์อย่างสิ้นเชิง นวนิยายได้สะท้อนให้เห็นลักษณะสภาพสังคมไทยในปัจจุบันซึ่งแสดงลักษณะของการประสานประโยชน์และการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างศาสนาและวิทยาศาสตร์ ตัวแทนของความหมายด้านศาสนาที่ชัดเจนคือ หลวงพ่อเดิม รวมถึงลักษณะการกระทำของชาวบ้านที่มีพื้นฐานทางความคิดจากพุทธศาสนา ปัญหาที่คลี่คลายเพราะความเชื่อในหลักศาสนาพุทธ

ขณะที่ตัวแทนของความรู้ ความสามารถทางวิทยาศาสตร์ คือ มนุษย์ต่างดาว (กลุ่มคนรุ่นใหม่) กลุ่มเด็กเหล่านี้มีความสามารถช่วยเหลือให้ชาวบ้านคลายความเดือดร้อนได้ เช่น ป้องกันไม่ให้หมู่บ้านต้องถูกน้ำท่วม ช่วยดับไฟ ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ตามแต่ที่จะได้รับการขอร้อง ซึ่งชาวบ้านเองก็พอใจกับการช่วยเหลือนั้น ๆ เด็กต่างดาวจึงเปรียบเหมือนสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกิดจากความรู้ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง นอกจากนั้นแล้ว กลุ่มผู้นำชุมชน เช่น อาจารย์สมศักดิ์ อาจารย์ยุพา อาจารย์ศิริ ก็ได้รับการศึกษาตามแนววิทยาศาสตร์แบบตะวันตก และได้ใช้ความรู้ที่มีมาสังเกตและศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าถึงสังคมไทยจะรับเอาความรู้ ความก้าวหน้าอย่างตะวันตกเข้าโดยเฉพาะที่เห็นได้ชัดเจนก็คือเรื่องของการศึกษาในการจัดระบบการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียน แต่นวนิยายก็ได้แสดงให้เห็นว่าการศึกษาในโรงเรียนเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลเป็นคนดีได้ ต้องได้รับการสั่งสอนอบรมจากพ่อแม่ และสถาบันศาสนาจากคำสอนของหลวงพ่อกับพระที่ช่วยให้เข้าใจหลักความจริงของชีวิตไม่ว่าคนเราจะมีอำนาจไปสักเพียงใดก็ไม่อาจหนีความจริงของชีวิตไปไม่พ้นว่าสักวันหนึ่งก็ต้องตาย สังขารทุกอย่างไม่เที่ยงแท้

ในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ได้สะท้อนโครงสร้างทางสังคมแบบไทยในช่วงปี 2531 ในกาเหว่าที่บางเพลงของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เรียงร้อยบทบาทของแต่ละสถาบันทางสังคมที่มีส่วนหล่อหลอมความคิด การกระทำของคนไทยในยุคสมัยที่สื่อนวนิยายเรื่องนี้ออกสู่ตลาด เช่น สถาบันครอบครัว เศรษฐกิจ ศาสนา การศึกษา วิทยาศาสตร์ และ การเมือง แต่มีเพียงไม่กี่สถาบันเท่านั้นที่ได้รับความสำคัญและมีส่วนในการผลักดันให้เกิดการแสดงออกที่เป็นลักษณะไทยที่เห็นเด่นชัด สามารถสร้างตารางโครงสร้างสังคมไทยที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นไทยทางกายภาพการกระทำ และ ความคิด ในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 : ตารางความสัมพันธ์โครงสร้างทางสังคมกับลักษณะไทยทางการกระทำและความคิด

สถาบันทางสังคม	ลักษณะไทย
1. สถาบันศาสนาและความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ	- ยอมรับและมีเมตตาต่อคน/สัตว์โดยไม่เลือกปฏิบัติ - เกรงกลัวอำนาจเหนือธรรมชาติ - เชื่อในเรื่องความไม่เที่ยงแท้ของสรรพสิ่ง
2. สถาบันครอบครัว	ความรักของแม่ที่มีต่อลูก การเรียนรู้ทางสังคมมาจากครอบครัวเป็นอันดับแรก
3. สถาบันการศึกษา	บุคคลที่สมบูรณ์ไม่ได้มาจากการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาเท่านั้น
4. สถาบันวิทยาศาสตร์	มีความสัมพันธ์กับสังคมไทย ช่วยให้ชีวิตสะดวกสบายแต่ไม่ยั่งยืนและอาจเป็นอันตรายได้
5. สถาบันเศรษฐกิจ	ระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้คนในครอบครัวต้องแยกจากกัน ขาดความสัมพันธ์กันเหมือนก่อน
6. สถาบันการเมือง	โดดเดี่ยวในการการแก้ไขปัญหามายในชุมชนชาวบ้านธรรมดาไม่มีส่วนร่วมเท่ากับผู้นำชุมชน
7. สถาบันสื่อมวลชน	สภาพชุมชนโดดเดี่ยวห่างไกลความเจริญ เป็นลักษณะสังคมชนบทอย่างแท้จริง

1. สภาพเศรษฐกิจของสังคมไทย อาชีพหลักของคนไทยไม่ใช่อาชีพเกษตรกรรม ทำนาปลูกข้าวเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป อิทธิพลจากระบบทุนนิยมเข้ามาเปลี่ยนแปลงหมู่บ้านและสังคมอยู่บ้าง คนในหมู่บ้านบางกลุ่มต้องย้ายถิ่นฐานจากครอบครัวออกไปประกอบอาชีพต่างถิ่น อาจเข้ามายังเมืองหลวง หรือ บางคนอาจต้องไปขายแรงงานยังต่างประเทศ ตัวอย่างจากในเรื่องคือ ประพันธ์ ไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย เพื่อหาทุนรอนมาตั้งเนื้อตั้งตัวแต่งงานกับแก้วต่อไป (กาเหว่าที่บางเพลง, หน้า 9)

2. สถาบันศาสนา คนไทยมีศาสนาพุทธเป็นที่พึ่งทางใจ นวนิยายได้สื่อให้เห็นว่า เวลาที่เกิดปัญหาแต่ไม่สามารถหาทางแก้ไขไม่ตกที่พึ่งที่คนเราจะนึกถึงก็คือ วัด และ พระ มาช้านานแล้ว แต่ในสภาพสังคมปัจจุบัน แก่นแท้ของศาสนาที่ควรจะเป็นที่พึ่งทางใจและสร้างปัญญาให้กับผู้ที่นับถือกลับถูกละเลยไปบ้าง เช่นในเรื่อง ที่ผู้คนพากันเกรงกลัวอำนาจของเด็กต่างดาวและให้ความเชื่อถือกับอำนาจอภินิหารนั้น แต่อย่างไรก็ตามศาสนายังคงให้คำอธิบายถึงความ เป็นไปต่าง ๆ ได้ไม่เปลี่ยนแปลง และคนไทยเองก็ยังยึดถือศาสนาเป็นหลักในความคิดและการกระทำอยู่

3. วิทยาศาสตร์ โดยตัวแทนจากนวนิยายคือ เด็กมนุษย์ต่างดาว เป็นรูปแบบของงานนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ทั่วไปที่แสดงให้เห็นอำนาจของวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอำนาจพลังจิต จากต่างดาว ความสามารถที่เหนือกว่ามนุษย์ในบางอย่าง แต่สื่อนวนิยายเรื่องกาเหว่าที่บางเพลงนี้ได้เสนอให้เห็นว่าในสังคมไทยนั้น วิทยาศาสตร์นั้นมีบทบาทที่ควบคู่กันไปกับศาสนาในการส่งเสริมซึ่งกันและกัน วิทยาศาสตร์นำพาวิทยาการที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่สังคม ช่วยให้ชีวิตคนในสังคมดีขึ้น แต่ถึงวิทยาศาสตร์จะมีอำนาจในการนำพาความสะดวกรสบายต่าง ๆ ได้ขนาดใด สื่อได้พยายามแสดงให้เห็นว่า อำนาจทางวิทยาศาสตร์ที่คนเรามีนั้นไม่ยั่งยืน และมีขีดจำกัด แผลงไว้ด้วยอันตรายที่เราอาจไม่สามารถค้นพบได้ในเวลาอันสั้น สังคมไทยไม่ปฏิเสธอำนาจของวิทยาศาสตร์ แต่มีศาสนาไว้คอยเตือนสติอยู่ถึงหลักความจริง ไม่ให้หลงตนในความสามารถของตัวเองเกินไปจนลืมนึกถึงความสำคัญของจิตใจ

4. สถาบันที่สำคัญในเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง เน้นอีกสถาบันหนึ่งคือ สถาบันครอบครัว สังคมไทยนั้นให้ความสำคัญกับคนในครอบครัว พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ญาติพี่น้อง ไม่ว่าจะบุคคลจะต้องเผชิญกับปัญหามากมายขนาดไหน ครอบครัวที่อยู่ข้างหลังจะมีความสำคัญ และมีบทบาทให้บุคคลนั้นสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ นวนิยายกาเหว่าที่บางเพลงจะให้ความสำคัญกับความรู้สึกของคนในครอบครัว ซึ่งเป็นจุดแรกที่จะช่วยให้บุคคลเผชิญกับปัญหาที่รุมเร้าเข้ามา ทั้งนี้เพราะความรักที่คนในครอบครัวมีให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เรียกว่า “แม่” แต่ในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ความเป็นสถาบันครอบครัวกำลังเริ่มสั่นคลอน และแยกสลายมากขึ้น จากสภาพเศรษฐกิจที่ทำให้ต้องแยกจากครอบครัวไป ลูกเริ่มแยกตัวออกห่างจากแม่ ขาดความรักความผูกพันต่อกัน โดยสะท้อนออกมาให้เห็นจากการกระทำของเด็กมนุษย์ต่างดาว จึงเปรียบลักษณะของคนรุ่นใหม่กับเด็กต่างดาวที่ไม่ให้ความสำคัญกับครอบครัวทั้งที่เป็นผู้ให้ความรัก และความเอาใจใส่นั้นเป็นเหมือนลูกนกกาเหว่าที่ไม่มีความรักความผูกพันกับแม่กาตนเอง กลุ่มคนรุ่นใหม่ก่อให้เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งเป็นปัญหาที่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกำลังหาทางแก้ไขอยู่ การขาดความเคารพยำเกรงผู้ใหญ่ ขาดสัมมาคารวะต่อผู้ที่มีอาวุโสกว่า สะท้อนออกมาในเรื่องตอนที่ สมพรและเพื่อนอีกสามคนที่เกิดจากแม่ชี ได้เข้ามาที่วัดเพื่อมาพบ หลวงพ่อเดิม

“เช้าวันหนึ่งที่วัดบางเพลง หลวงพ่อเดิมเดินลงมาจากบนกุฏิตามวิสัยของท่าน ก็ได้พบกับเด็ก 4 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 2 คน นั่งเรียงแถวกันอยู่ที่ลานหน้าบันไดกุฏิ เมื่อเห็นหลวงพ่อเดิมลงมาจากกุฏิมา เด็กพวกนี้พยักหน้าด้วยแต่ไม่ยกมือไหว้ หลวงพ่อเดิมก็ได้แต่นึกในใจว่าเด็กพวกนี้มันลูกใครหนอ พ่อแม่มันช่างไม่สอนก็ริยามารยาทกันเสียเลย เห็นพระก็ไม่ไหว้”

5. สถาบันการศึกษา ในสื่อนวนิยาย กาเหว่าที่บางเพลง การศึกษาในโรงเรียนไม่ได้ทำให้บุคคลเป็นคนที่สมบูรณ์ได้อย่างแท้จริงในเรื่องนี้ มีการพูดถึงการศึกษาของเด็กที่ครูใหญ่มีความเป็นห่วงเพราะเด็กเรียนรู้ได้รวดเร็วเกินเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับที่มีอยู่ แต่การศึกษาที่ได้รับในโรงเรียนไม่ได้ทำให้เด็กมีสภาพจิตใจที่เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ได้ถ้าขาดความดูแลเอาใจใส่จากสถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนาที่จะมีส่วนในการกลม่อมเกลารจิตใจของบุคคลให้เกิดวุฒิภาวะทางปัญญาได้

6. **สถาบันการเมือง** สื่อนวนิยายเรื่องนี้ได้สะท้อนการอยู่โดดเดี่ยวของชุมชนในการจัดการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น การเมืองหรืออำนาจรัฐไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องหรือเป็นปัจจัยในการตัดสินใจกระทำการใด ๆ ของคนในชุมชน เป็นภาวะปัญหาที่ชุมชนนั้นต้องหาทางแก้ไขกันเองหรืออีกนัยหนึ่ง การเมืองหรือรัฐเองก็ไม่ได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลประชาชนเท่าที่ควร

7. **สถาบันสื่อมวลชน** สถาบันนี้ไม่ปรากฏในเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ทั้ง ๆ ที่เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นในช่วงที่ บทบาทสื่อมวลชนมีมากทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนบางเพลงกลับไม่ได้แพร่กระจายไปถึงสื่อมวลชนกลายเป็นสื่อบุคคลเท่านั้นที่มีความสำคัญ แสดงให้เห็นสภาพที่โดดเดี่ยวของชุมชน ห่างไกลจากสังคมเมืองเป็นสังคมชนบทอย่างแท้จริง

การวิเคราะห์ “ลักษณะตะวันตก” ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos

เรื่อง The Midwich Cuckoos เป็นนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ แต่งโดย John Wyndham (1903-1969) นักเขียนนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษ พิมพ์ออกจำหน่ายเมื่อปีค.ศ. 1957

Midwich เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ อันเงียบสงบแห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษ ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในหมู่บ้านแห่งนี้เรียบง่าย จนกระทั่งคืนวันที่ 26 กันยายน เวลา 22:17 สิ่งมีชีวิตทุกอย่างในหมู่บ้านกลับหมดความรู้สึกไป 1 วันเต็ม ๆ ในขณะที่หมู่บ้านอื่นดำเนินชีวิตไปอย่างปรกติ ก่อให้เกิดความวุ่นวายจากเจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองต่าง ๆ ต้องเข้ามาตรวจสอบแต่ก็ไม่พบสาเหตุของความผิดปกติใด ๆ โดยพยายามไม่ให้เรื่องที่เกิดขึ้นในเมืองแห่งนี้ตกเป็นข่าวของสื่อมวลชน เมื่อทุกคนฟื้นขึ้นมาในเวลาต่อมาทุกอย่างในหมู่บ้านก็ดูเหมือนเดิม แต่เมื่อเวลาผ่านไปสองเดือน ผู้นับในหมู่บ้าน Midwich เกิดตั้งท้องขึ้นมาทั้งที่บางคนยังไม่ได้แต่งงานและไม่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน บางรายที่เป็นโสดไม่สามารถอยู่สู่น้ำสังคมได้พยายามทำร้ายตัวเอง บางคนต้องออกจากหมู่บ้านไป ส่วนคนที่มีสามีอยู่แล้วสามีก็เกิดความระแวงสงสัย จนต้องจัดให้มีการประชุมกันขึ้นในหมู่บ้านเพื่อพูดคุยและหาทางแก้ปัญหา รวมถึงการไม่ให้เรื่องราวนี้เป็นที่สนใจของสื่อมวลชนทั้งหลาย เมื่อถึงกำหนดคลอดหญิงที่ตั้งครรภ์และ ไปอยู่ต่างเมืองต้องพาเด็กทารกนั้นกลับมายังหมู่บ้านเหมือนเดิม เด็ก ๆ ที่เกิดขึ้นมานี้มีลักษณะที่แตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป มีผมสีทอง นัยน์ตาสีทอง และโตเร็วเป็นสองเท่าของอายุจริง เด็กเหล่านี้มีพลังพิเศษที่สามารถทำอันตรายผู้คนในหมู่บ้านหรือใครก็ตามที่ทำให้เด็กเหล่านี้ไม่พอใจ และการปรากฏตัวของกลุ่มเด็กต่างดาวไม่ได้เกิดขึ้นที่เมืองมิดวิช ประเทศอังกฤษที่เดียว แต่เกิดขึ้นที่ประเทศจีน

รัสเซีย อาฟริกา และที่อื่น ๆ อีกทั่วโลก จนกระทั่ง เหตุการณ์รุนแรงขึ้นเมื่อเด็กกลุ่มนี้ได้ฆ่าเด็กหนุ่มในหมู่บ้านคนหนึ่ง ทำให้คนในหมู่บ้านโดยเฉพาะพวกผู้ชายต้องการสังสอนเด็กเหล่านี้แต่ไม่สามารถทำอะไรได้พากันบาดเจ็บเพิ่มมากขึ้น กว่าเดิม ไม่มีใครสามารถจัดการกับเด็ก ๆ ได้ และวัตถุประสงค์ของเด็กพวกนี้คือการมาจากต่างดาวเพื่อยึดครองโลก แต่ในที่สุดแล้วได้มีชายคนหนึ่งที่ยอมเสียสละชีวิตตนเองจากการที่เด็ก ๆ ให้ความไว้วางใจเข้าไปวางระเบิดเป็นเหตุให้ทั้งตัวเองและเด็ก ๆ ตายกันหมด

“ลักษณะตะวันตก” ที่พบในนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos โดยการพิจารณาศึกษาจากลักษณะทางวัฒนธรรมโดยทั่วไปที่เป็นวัตถุ (material culture) และวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ (non-material culture) มีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะตะวันตกทางวัตถุ/กายภาพ

1.1 ลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ที่สัมพันธ์กับสังคมภายนอก โดยดูได้จาก ฉาก (Setting) ของเรื่อง โดยเฉพาะสถานที่ตั้งของเมือง Midwich แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงของหมู่บ้านหนึ่งกับหมู่บ้านหนึ่ง

“Midwich lies roughly eighty miles west-north-west of Trayne. The main road westward out of Trayne runs through the neighbouring villages of Stouch and Opley, from each of which secondary roads lead to Midwich. The village itself is therefore at the apex of a road triangle which has Opley and Stouch at its lower corners; its only other highway being a lane which rolls in a Chestertonian fashion some five miles to reach Hickham which is three miles north.

(The Midwich Cuckoos, หน้า 11)

เหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้นในหมู่บ้าน Midwich ซึ่งเป็นหมู่บ้านแห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษ เป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่เรียบง่ายเหมาะกับการอยู่อาศัย ลักษณะอาคารภายในหมู่บ้านเป็นตึกสูง รูปทรงของอาคารตกแต่งตามยุคสมัยต่าง ๆ ของอังกฤษเช่น สไตล์ Norman Georgian Victorian และ Tudor ส่วนบ้านพักอาศัยนั้นก็มรูปแบบสไตล์ Elizabethan หมู่บ้าน Midwich นั้นเป็นสถานที่อยู่อาศัยอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นแหล่งธุรกิจและไม่มีคามสำคัญทางยุทธศาสตร์แต่อย่างใด อาชีพ

ของชาวเมืองที่อาศัยในหมู่บ้าน Midwich แห่งนี้ส่วนหนึ่งนั้นทำเกษตรกรรม แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีสถานที่ทำงานอยู่ต่างเมืองเช้าออกไปทำงานเย็นจึงจะกลับเข้ามาที่หมู่บ้าน แต่สภาพความเป็นอยู่ของผู้คนเรียบง่ายไม่รีบเร่งเหมือนชีวิตในเมืองหลวงเป็นลักษณะชนบทของอังกฤษในช่วงทศวรรษที่ 50 ความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้านกับสังคมภายนอกจะไม่แยกออกจากกัน ปัญหาของชุมชนก็เป็นปัญหาที่รัฐต้องเข้าไปช่วยจัดการแก้ไข ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งเป็นที่สนใจของสื่อมวลชนด้วยเช่นกัน

1.2 **ลักษณะตะวันตกทงกายภาพของบุคคล** พิจารณาจากลักษณะทางกายภาพของตัวละครหลักในเรื่อง The Midwich Cuckoos

1.2.1 **ลักษณะของบุคคลในชุมชน**

(ก) **ชาวเมือง Midwich** ในสื่อนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos ชาวเมืองส่วนใหญ่อาศัยในเมืองนี้มาหลายชั่วอายุคน มีศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่คนในชุมชนนับถือ ต่างคนต่างมีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันออกไปเป็นส่วนตัว แสดงถึงลักษณะที่เป็นปัจเจกสูง (Individuality)

(ข) **Mr. Hurbert Leebody** เป็นนักบวชในศาสนาคริสต์เป็นผู้ทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และเป็นผู้รับฟังการสารภาพบาป รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาในด้านจิตใจให้กับผู้ที่มีปัญหา ชีวิตความเป็นอยู่ของ สาธุคุณ Leebody นั้นไม่แตกต่างจากชาวเมืองปกติทั่วไป ถึงแม้จะเป็นนักบวชแต่ก็สามารถแต่งงานมีครอบครัวได้โดยไม่ต้องถือเพศพรหมจรรย์ ปัญหาการตั้งท้องที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงในเมือง สาธุคุณ Leebody ก็เผชิญกับปัญหานี้โดยตรงเพราะภรรยาของสาธุคุณก็ตั้งท้องแบบเดียวกัน

(ค) **Mr. Gordon Zellaby** เป็นนักเขียนสูงอายุที่ใช้ชีวิตบั้นปลายอยู่ในหมู่บ้าน Midwich เป็นผู้ทรงความรู้คนหนึ่งหมู่บ้าน เป็นคนใจเย็นและรอบคอบ คิดและตัดสินใจแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุและผล มีลักษณะผู้นำโดยการโน้มน้าวใจผู้อื่นได้ โดยการใช้หลักฐานอ้างอิง การที่ Mr. Zellaby เป็นนักเขียนและเป็นผู้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งนี้ เพราะความรู้และการศึกษาโดยการอ่านหนังสือเป็นลักษณะที่คนตะวันตกให้ความสำคัญ

“One Wall was covered from floor to ceiling by books which broke off only to allow the door by which he had entered. More books, in lower bookcases, ran round most of the room, halting in places to accommodate the french-windows, the chimney-piece, where flickered a pleasant though not quite necessary fire, and the record player. One of the several glass-fronted cases was devoted to the Zella Works in various editions and languages, with room on the bottom shelf for a few more.

(The Midwich Cuckoos, หน้า 17)

ทำให้สามารถเข้าใจลักษณะของตัวละครในเรื่องว่าเป็นคนมีความรู้ สามารถมองความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเข้าใจและมีแบบแผนที่อธิบายได้ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นจะเป็นที่ปรึกษาได้ดี เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของเด็ก ๆ กลุ่มนี้ และได้นำเสนอความคิดนี้ให้ฟังแต่ก็จะไม่มีใครเชื่อในตอนแรก นอกจากนี้ยังเป็นคนที่มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมสูงมากเพราะเป็นคนเดียวที่ยอมสละชีวิตตัวเองเพื่อทำลายเด็กต่างดาวในฐานะที่เป็นผู้นำครอบครัวและเป็นพ่อของลูก

(ง) Mrs. Angela Zellaby เป็นภรรยาคนที่ 2 ของ Mr. Zellaby มีความเข้มแข็งพร้อมเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความมั่นคง ทั้งที่ภายในใจนั้นก็รู้สึกหวั่นไหวไม่มั่นใจเหมือนผู้หญิงคนอื่น ๆ ที่เกิดปัญหาการตั้งท้อง

1.2.2 **ลักษณะของคนนอกชุมชน (Otherness) ในรูปของเด็กที่เกิดมาพร้อมกัน** ลักษณะเฉพาะของเด็กเรียกว่า Collective Individual (The Midwich Cuckoos, page 123) ของเด็กที่มาอาศัยท้องของผู้หญิงในหมู่บ้าน Midwich มาเกิด เมื่อคลอดและโตขึ้นมา มีผมสีทอง **นัยน์ตาสีทอง** (คนธรรมดาทั่วไปไม่มีใครมีนัยน์ตาสีนี้: ผู้วิจัย) รูปร่างหน้าตาทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายเหมือนกันราวกับพิมพ์เดียวกันจนไม่สามารถแยกได้ว่าใครเป็นใครทั้งที่เป็นคนละพ่อแม่กัน ความแตกต่างที่เห็นได้มีเพียงแค่เด็กหญิงไว้ผมยาว แต่เด็กชายไว้ผมสั้น มักอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม คิดและทำไปในแบบเดียวกันโดยเรียนรู้จากคนคนเดียวในกลุ่มตรงกันข้ามกับความเป็นปัจเจกชน (Individuality) ของคนในชุมชนไป เด็ก ๆ พวกนี้มีอำนาจและพลังจิตที่สูงซึ่งสามารถทำร้ายใครก็ตามที่ทำให้เขาารู้สึกไม่ปลอดภัยหรือเป็นอันตรายไม่ว่าแม้แต่แม่ของตัวเอง

2. **ลักษณะตะวันตกทางการกระทำและความประพฤติ** ในด้านชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไปที่แสดงถึงลักษณะตะวันตกในงานเขียนนวนิยายเรื่อง *The Midwich Cuckoos* ดูได้จากลักษณะการกระทำของตัวละครในนวนิยายเรื่อง

2.1 สถานภาพทางสังคมของบุคคลไม่ได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2.1.1 **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชน** มีทั้งความสัมพันธ์ในแนวตั้งและแนวนอน

(ก) **ความสัมพันธ์ในแนวตั้ง** สำหรับชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์ สิ่งเดียวที่ตั้งอยู่บนความเคารพและศรัทธา คือ พระเจ้าเท่านั้น ไม่มีอำนาจใดหรือผู้ใดที่อยู่เหนือไปจากพระเจ้าได้อีก สาเหตุของการตั้งท้องในเรื่อง *The Midwich Cuckoos* จึงมีบางคนเชื่อว่าเป็นการลงโทษจากพระเจ้า จากการตีความทางศาสนาเกี่ยวกับเรื่องของอดัมและอีฟ นักบวชในศาสนาทำหน้าที่เชื่อมโยงมนุษย์ถึงพระเจ้า เป็นผู้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์ยังต้องพึ่งนักบวชอยู่จึงยังเป็นผู้ที่ได้รับความเคารพรองลงมาจากความศรัทธาที่มีต่อพระเจ้า

(ข) **ความสัมพันธ์ในแนวนอน** ลักษณะตะวันตกที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมมีลักษณะเสมอกันไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวหรือกับคนภายนอก

1. **การทักทายและการบอกลากัน** ลักษณะของตะวันตกนั้นแตกต่างจากลักษณะการทักทายหรือการบอกลาของไทย ขณะที่คนไทยจะยกมือไหว้เพื่อเป็นการทักทายหรือแสดงความเคารพ แต่ลักษณะของตะวันตกไม่มีการแสดงความสัมพันธ์ที่บ่งบอกความแตกต่างในเรื่องของอาวุโสแต่อย่างใด ตัวอย่างเช่น สุภาพบุรุษชาวตะวันตกจะแสดงการทักทายด้วยการยกหมวก “As he drew near he raised his somewhat ramshackle hat.” เพื่อแสดงความสุภาพ ส่วนถ้าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิด การโอบกอด และการจูบจะเป็นกิริยาที่ใช้เพื่อแสดงการทักทายหรือการลาจากกัน แต่ถ้าเป็นบุคคลที่เพิ่งรู้จักกันก็จะเป็นเพียงแค่จับมือทักทาย (Shake Hand)

2. **ความเท่าเทียมและเสมอภาค** ทั้งทางความคิดและการแสดงออก การปฏิบัติตัวต่อกันไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ แม้นักบวชในศาสนาที่ไม่ได้มีฐานะที่เหนือกว่าแต่อย่างใดมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษา รับฟังและแก้ปัญหาของชาวบ้านโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับปัญหานั้นในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น แต่ละคนนั้นจะเคารพความคิดและ

การตัดสินใจของแต่ละคนเป็นอย่างดี ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันจะใช้หลักเหตุผล และนำหลักฐานเข้ามาประกอบคำอธิบายความคิดความเชื่อนั้นโดยไม่ปักใจเชื่อจากคำบอกเล่าของคนเพียงคนเดียว ดังนั้นลักษณะการแสดงออกของเด็กที่แท้จริงไม่ถูกมองว่า ก้าวร้าว หรือไม่สุภาพ แต่จะต้องทำความเข้าใจกับลักษณะที่แสดงออกให้ได้โดยใช้วิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ตรงกันข้ามกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของไทยที่ให้ความสำคัญกับลำดับอาวุโส

2.1.2 ความสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม

(ก) การปฏิบัติต่อคนนอกกลุ่ม (Otherness) ตามคำสอนของศาสนาคริสต์มักสอนให้มีความเชื่อเพื่อต่อคนแปลกหน้า แต่ในเรื่องเป็นไปในทางลบเมื่อค้นพบว่าคนนอกกลุ่มหนึ่งได้คุกคามความสงบและความปลอดภัยของชุมชน เด็ก ๆ ที่เกิดขึ้นมาพร้อมกันในเรื่อง The Midwich Cuckoos นั้นได้สร้างความสงสัย และความวิตกกังวลให้กับทุกคนที่เป็นคนตั้งท้อง และ คนในชุมชน วิธีการจัดการกับคนนอกกลุ่มที่เป็นลักษณะตะวันตกมีดังนี้

1. ความไม่ไว้ใจ ถึงแม้ชาวเมืองไม่ได้มองเด็กในแง่วัยตั้งแต่ต้นเพียงสงสัยและวิตกว่าเด็กที่จะเกิดมาจะเป็นอย่างไร แต่ก็พร้อมรับมือกับการเกิดมาของเด็กไม่ว่าการเตรียมพร้อมทางการแพทย์ การตรวจร่างกาย และความร่วมมือในชุมชน เป็นการระแวดระวังภัยที่อาจคุกคามเข้ามาเมื่อใดก็ได้ เป็นการเตรียมพร้อมในเบื้องต้นเพื่อรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดตามมาในภายหลังซึ่งลักษณะการแสดงออกแบบนี้ไม่มีในสังคมไทยที่ไม่คิดหาทางรับมือกับปัญหานอกจากรอให้เวลาเป็นตัวคลี่คลายปัญหานั้นเอง

2. จัดให้คนนอกกลุ่มได้รับการศึกษา เด็กที่เกิดมาใหม่นี้จะได้รับการศึกษาเฉพาะที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อเป็นการควบคุมความคิด สะท้อนความเชื่อของคนตะวันตกในเรื่องของสถาบันการศึกษาที่จะมีส่วนทำให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมแก่ผู้ที่ได้รับการศึกษานั้น เหมือนกับการที่ส่งมิชชันนารี ไปตามประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อเผยแพร่ศาสนาโดยการให้การศึกษา สร้างโรงเรียน

3. ป้องกันตัวเองเมื่อเกิดความกลัวอำนาจของเด็ก การที่เด็ก ๆ ได้ทำร้ายคนในหมู่บ้านจนถึงตายยิ่งทำให้ชาวบ้านเกิดความคิดที่จะกำจัดเด็กเหล่านี้เสีย โดยการทำที่ จะเผาทั้งเป็นก่อนที่จะเป็นอันตรายกันมากไปกว่านี้ถึงแม้ว่าจะตระหนักถึงพลังอำนาจของเด็กเหล่านี้ ลักษณะทางความคิดและความต้องการของคนในหมู่บ้านนั้นเปิดเผย ตรงไปตรงมา ความรู้สึกไม่ดีต่อเด็กแสดงออกมาอย่างชัดเจนในการที่จะทำร้ายและกำจัดเด็กออกไปเพื่อไม่ให้ เป็นอันตรายกับสังคมส่วนรวม เชื่อว่าต้องสามารถจัดการและควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยไม่มี ความรู้สึกเกรงกลัว จนในที่สุด Mr. Zellaby ได้ตัดสินใจเข้าทำลายเด็กต่างดาวนั้นด้วยการเสียสละ ชีวิตของตนไปพร้อมกัน

2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจภายนอก

1. เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐ เข้ามาเกี่ยวข้องในการ สอดส่องดูแลหมู่บ้าน Midwich หลังเกิดเหตุการณ์ไม่ปกติซึ่งทราบแน่ชัดแล้วว่ามียานอวกาศมา ลงจอดที่หมู่บ้าน แต่เพื่อไม่ให้เป็นที่เอิกเกริกได้อาศัยสองสามีภรรยาครอบครัว Gayford ให้ส่งข่าว คราวต่าง ๆ เกี่ยวกับหมู่บ้านให้กับเจ้าหน้าที่ทราบอีกทีหนึ่งเพื่อเป็นข้อมูลในการให้การดูแลและคุ้ม ครองหมู่บ้านต่อไปเพราะมีความเชื่อว่าจะต้องมีผลกระทบอะไรบางอย่างเกิดขึ้น แสดงให้เห็น ลักษณะชนบทตะวันตกที่รัฐเข้าไปดูแลจัดการ ชนบทของตะวันตกจึงไม่ได้มีลักษณะโดดเด่นจากรัฐหรือจากชุมชนอื่น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะเป็นการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและชุมชน

2. สื่อมวลชน เป็นสถาบันที่ได้รับการมองว่าได้ทำลาย ความเป็นส่วนตัวของชุมชน สร้างข่าวที่คุณค่าของข่าวขาดหายไปเพียงเพื่อให้ขายข่าวได้ เป็น สถาบันหนึ่งในสื่อมวลชนที่ได้รับการกล่าวอ้างถึง ทั้งนี้ในช่วงระยะเวลาที่ผลงานสื่อนี้ออกมา วิทย์และภาพยนตร์เป็นสิ่งที่มียุทธพลเรื่อยมานับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1920 และมีผลกระทบต่อการเมือง ตั้งแต่ต้นปี 1940 และยังมีอิทธิพลมากขึ้นนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะ วิทย์โทรทัศน์ สื่อมวลชนได้ทำลายความแตกต่างที่เด่นชัดระหว่างชนชั้นและระหว่างท้องถิ่นลง ทำลายความเป็นส่วนตัวของบุคคลลงไป และมีอีกหลายคนที่ใช้ประโยชน์จากสื่อในการสร้าง ภาพพจน์หรือชื่อเสียงให้กับตัวเอง

“Our Privacy have been ravaged, our susceptibilities outraged by the three modern Furies, the awful sisterhood of the printed word, the recorded word, and the picture. So, against your inconveniences, which I am sure have been considerable, you can at least set our gratitude that the Midwich way of life has been preserved, largely intact..”

(The Midwich Cuckoos: หน้า 53)

“And I suppose that depends on whether , from a newspaper view, the sleeping beauty would be a sensation, or a bore.” (The Midwich Cuckoos: หน้า 35)

2.2 **วิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวละคร** ซึ่งดูได้จากตัวละครใน
 ที่นี้ได้แก่เรื่องการที่ตั้งท้องขึ้นมาโดยไม่มีสาเหตุที่เป็นไปตามธรรมชาติ

2.2.1 ทางออกของบุคคลในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

(ก) การบอกเล่าถึงปัญหา เมื่อมีปัญหาที่แก้ไม่ตกเกิดขึ้น คนในครอบครัวหรือนักบวชในศาสนาจะเป็นบุคคลที่ได้รับรู้ถึงปัญหานั้น ในขณะที่เรื่องกาเหว่าที่บางเพลงหลวงพ่อจะได้รับการบอกเล่าให้ฟังถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น จากแม่ชีที่มาบวชในวัดที่เกิดตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันเท่านั้นและต้องการมาลาเพื่อไม่ให้เกิดความเสื่อมเสียแก่วัด สำหรับในเรื่อง The Midwich Cuckoos เรื่องการที่ตั้งท้องเป็นเรื่องที่ผู้หญิงแต่ละคนให้ความสำคัญเพราะมองเห็นว่าการตั้งท้องโดยไม่มีสาเหตุนั้นเป็นเรื่องที่ทั้งน่าอาย และเป็นบาป โดยเฉพาะผู้หญิงบางคนที่ยังไม่เคยมีสามี หรือผ่านการมีเพศสัมพันธ์มาก่อน คนในสังคมอาจจะประนามการตั้งท้องนี้ได้ ตัวอย่างเช่น Ferrelyn Zellaby พยายามที่จะบอกเรื่องการตั้งท้องของตนให้กับแม่เลี้ยงได้รับฟังหรือผู้หญิงอีกหลายคนนำเรื่องไปสารภาพบาปกับนักบวช

(ข) ทำร้ายตัวเอง ผู้หญิงอีกหลายคนพยายามทำร้ายตัวเองทั้งนี้เกิดขึ้นจากความกลัวและความอายโดยไม่อาจทำใจที่จะยอมรับการตั้งท้องครั้งนี้ได้การทำร้ายตัวเองจึงเป็นทางออกทางเดียวสำหรับผู้หญิงในการแก้ปัญหาการตั้งท้องโดยที่ไม่มีพ่อ ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากศาสนาคริสต์ที่เข้มงวดเรื่องการมีครอบครัวเดียว หรือการแต่งงานเพียงครั้งเดียว รวมถึงการที่บุคคลมีความรับผิดชอบสูงทำให้เกิดความรู้สึกว่าต้องทำร้ายตัวเองเป็นการลงโทษตัว

เองไปในตัว แต่ลักษณะของไทยแล้วผู้หญิงที่เจอเหตุการณ์เดียวกันนี้กลับไม่มีใครคิดทำร้ายตัวเอง หรือสิ่งที่อยู่ในท้องของตัวเองเลย ทุกคนยอมรับสภาพการตั้งท้องนี้

(ค) เดินทางออกจากเมือง ผู้หญิงบางคนก็เดินทางออกจากเมือง Midwich ไปเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ในขณะที่ของไทยผู้หญิงที่เกิดตั้งท้องและออกจากหมู่บ้านไปก็มี คือ บรรดาแม่ชีที่อยู่ในวัดบางเพลง แต่ที่จากไปเพราะกลัวทำให้วัดและหลวงพ่อดีเสียหาย

2.2.2 ทางออกของชุมชน (Collective) เพื่อลดความตระหนกและความกลัวของผู้หญิง ได้มีการจัดให้มีการชุมนุมกันเพื่อพยายามสร้างความเข้าใจและความสามัคคีในหมู่บ้านทั้งหญิงและชายว่า ผู้หญิงทุกคนนั้นตกอยู่ในสถานะเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็หญิงที่แต่งงานแล้วหรือไม่ก็ตาม อาศัยภรรยาของ Mr. Zellaby เองซึ่งก็ตั้งท้อง พร้อมกับผู้หญิงในหมู่บ้านให้เป็นผู้นำสร้างสำนึกของความสามัคคี และการเตรียมพร้อมกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น การจัดประชุมคนในหมู่บ้านเกี่ยวกับเรื่องการตั้งท้องนี้เพื่อสร้างความร่วมมือ ลดความระแวงและความไม่เชื่อใจกันลง ในความพยายามแก้ไขปัญหาของคนในชุมชนต้องการให้คนในหมู่บ้านเห็นว่าเป็นเรื่องของคนในหมู่บ้านที่จะต้องช่วยกันโดยที่ไม่ต้องให้ใครเข้ามาช่วยเหลือหรือเกี่ยวข้องด้วย ไม่ต้องการให้หนังสือพิมพ์เข้ามาทำข่าว และทำให้รัฐบาลต้องมาเกี่ยวข้องในการเอาลูกที่เกิดขึ้นมาไปทดลอง การที่เกิดตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันเป็นสิ่งที่ทุกคนในหมู่บ้านต้องร่วมกันรับผิดชอบอย่างแท้จริง การพูดคุยครั้งนี้ได้สร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ผู้มีปัญหาค้างคาอยู่ในใจสามารถระบายออกมาหรือตั้งคำถามได้ ซึ่งก็ช่วยสร้างความสงบให้กลับคืนสู่หมู่บ้านได้อีกครั้งหนึ่ง ลักษณะการนำปัญหาเข้ามาพูดคุยกันไม่มีในสังคมไทยจากการศึกษาเนื้อหาในนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ต่างคนต่างยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ได้คิดหาทางแก้ไขหรือทำความเข้าใจใด ๆ เหมือนลักษณะการแสดงออกของตะวันตก

ลักษณะตะวันตกทางความรู้และความคิด

3.1 ลักษณะตะวันตกทางความรู้และความคิด จาก โครงเรื่อง (Plot)

(ก) แนวเรื่องของสื่อนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos เป็นแนววิทยาศาสตร์ (Science Fiction) เกี่ยวข้องกับวิทยาการก้าวหน้า และการกล่าวถึงการปรากฏตัวของยานอวกาศอย่างชัดเจนและมนุษย์ต่างดาวที่เป็นภัยคุกคามและสร้างความมึนงงให้กับชุมชน ทั้งนี้แสดงให้เห็นลักษณะของการยึดมั่นในอำนาจของมนุษย์เอง จึงเป็นการต่อสู้ระหว่างอำนาจและความสามารถที่มนุษย์มีกับอำนาจที่มาจากต่างดาว ด้วยการเสียสละชีวิตตัวเองของบุคคลคนหนึ่งคือ Mr. Zellaby

(ข) การใช้หลักวิทยาศาสตร์เพื่ออธิบาย ปรากฏการณ์ที่ผู้หญิงตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันและนำมาเป็นชื่อเรื่อง การที่เด็กใช้พลังอำนาจในการควบคุมคนที่ เป็นแม่โดยที่ไม่มี ความรู้สักผูกพันด้วยหลักชีววิทยาโดยเปรียบเทียบกับวงจรชีวิตจากความคิดของ Mr. Zellaby ที่ได้อธิบายลักษณะการมาเกิดของเด็กต่างดาว และลักษณะนิสัยของเด็กต่างดาว :

“...True, one has not encountered the idea of it taking place on such a scale as this, but quantity does not in this case, affect the quality of the event; it simply confirms it. All these sixty-one golden-eyed children we have here are intruders, changlings : they are cuckoo-children”

“...That's why the poor hen works herself to death feeding the greedy cuckoo-chick...the callous exploitation of a natural proclivity... The existence of such a proclivity is important to the continuation of a species...”

เป็นที่มาของชื่อเรื่อง The Midwich Cuckoos นั่นเอง และผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ตั้งท้องโดยเฉพาะที่มีการศึกษามีความคิดว่า ตัวเองเป็นเพียงพาดะ (host) ให้เด็กมาอาศัยเกิดเท่านั้น

(ค) ลักษณะทางความคิดที่เป็นแก่น (Theme) ของเรื่องคือ สิทธิส่วนบุคคลอันเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ ในนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos ได้เสนอแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้อกับสิทธิส่วนบุคคลอันเป็นสิทธิพื้นฐานของคนทุกคนไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย เด็กหรือผู้ใหญ่ การที่ผู้หญิงคนหนึ่งตั้งท้องขึ้นมาโดยไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้และพิสูจน์ได้ว่าไม่ใช่ลูกของตนควรจะสามารถตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาด้วยตัวเองด้วยการทำแท้งโดยมีกฎหมายรองรับ ซึ่งในต้นนวนิยายไม่ได้แสดงออกไว้ชัดเจนในเรื่องของการทำแท้ง แต่ได้นำเสนอผ่านความรู้สึกของตัวละครผู้หญิงบางตัว ลักษณะความคิดในเรื่องของการทำแท้งนี้ไม่มีในความคิดของไทยในต้นนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง ทุกคนยินดีที่จะให้สิ่งที่อยู่ในท้องนั้นเกิดมา และพร้อมที่จะเลี้ยงดูอย่างดี

3.2 ลักษณะตะวันตกทางความรู้และความคิด จากการกระทำ

(ก) การมองปัญหาและดำเนินการด้วยการใช้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ จากการอธิบายสาเหตุของการเกิดตั้งท้องพร้อมกันและการดูแลร่างกายของแพทย์อย่างใกล้ชิด การตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันของคนในหมู่บ้านยังคงได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ประจำหมู่บ้านคือ Dr. Willers เพื่อตรวจดูลักษณะผิดปกติที่จะเกิดขึ้นกับการตั้งครรภ์ในครั้งนี้ เพื่อยืนยันให้คนที่เห็นแม่สบายใจ มั่นใจกับการตั้งท้องครั้งนี้ นอกจากนั้นหลังจากที่เด็กคลอดออกมาแล้ว การตรวจร่างกายของเด็กก็เป็นการตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดความแน่ใจในการควบคุมดูแล ต่อไป แต่ลักษณะการดูแลร่างกายของทั้งแม่และเด็กในงานนวนิยายของไทยนั้นไม่มี

(ข) ตามความเชื่อทางศาสนา เป็นบาปที่ตนเคยได้ก่อขึ้นมาเป็นการลงโทษจากพระเจ้าในการกระทำที่เลวร้ายที่ตนเองเคยทำไว้ในอดีตจากความเชื่อของ Mrs. Leebody ภรรยาของสาธุคุณ Leebody

“...I know you want to spare me. But there is a time for confession. I am a sinner, you see. If I had had my child twelve years ago, none of this would have happened. Now I must pay of my sin by bearing a child that is not my husband's...”

จะเห็นได้ว่าในเรื่อง The Midwich Cuckoos นั้นก็จะมีทั้งแนวความคิดทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อทางศาสนา แต่จะพบว่าบทบาทของศาสนาคริสต์นั้นแฝงอยู่ในรูปของความคิดในกลุ่มคนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น เช่น กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับศาสนาโดยตรง คือ สาธุคุณ และ ภรรยา แต่ในขณะที่บทบาทของวิทยาศาสตร์จะมีความสำคัญตลอดในการดำเนินเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุของการปรากฏตัวของเด็กต่างดาว การศึกษาลักษณะทางกายภาพ และพฤติกรรมของเด็ก ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล

(ค) **ความรักของแม่ที่มีต่อลูก** ผู้หญิงทุกคนไม่ว่าจะเป็นอย่างไร ความเป็นแม่ก็ทำให้มีความรักและห่วงลูกเสมอไม่มีเปลี่ยนแปลง พยายามทำทุกอย่างที่จะปกป้องลูกให้ถึงที่สุดด้วยสัญชาตญาณของความเป็นแม่ของผู้หญิงทุกคน แม้ว่าเด็กในท้องจะไม่ใช่อะไรของตนอย่างแท้จริงความรักความผูกพันที่มีต่อเด็กก็ยังมีอยู่บ้าง จากในเรื่องนี้ คนที่เป็นแม่จะพยายามขัดขวางไม่ให้พวกผู้ชายไปทำร้ายเด็ก ๆ ทั้งที่ตัวเองก็เห็นว่าสิ่งที่เด็กพวกนี้ทำนั้นรุนแรงมากแค่ไหน

การวิเคราะห์ความหมายในสื่อนวนิยาย เรื่อง The Midwich Cuckoos

แม้ว่าเรื่องราวของสื่อนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos จะเป็นเรื่องแนววิทยาศาสตร์ที่เรียกว่า Science Fiction การรุกรานของมนุษย์ต่างดาว และการต่อสู้ของมนุษย์กับมนุษย์ต่างดาว ซึ่งเป็นเนื้อหาหลักที่นวนิยายวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่นำเสนอ แต่จะมีการสอดแทรกแนวคิดและนำเสนอความเกี่ยวข้องระหว่างวิทยาศาสตร์กับสิ่งอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิทยาศาสตร์และศาสนา ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เคยขัดแย้งกันมาตั้งแต่วิทยาศาสตร์เริ่มเจริญในซีกโลกตะวันตกเช่นเรื่องของกาลิเลโอซึ่งเป็นตัวอย่างของความขัดแย้งระหว่างศาสตร์ทั้งสองนี้ ทั้งวิทยาศาสตร์และศาสนาเป็นสถาบันหลักหนึ่งทางสังคมที่มีส่วนในการกระทำและความคิดของชาวตะวันตก

นอกจากประเด็นความขัดแย้งระหว่างศาสตร์สองศาสตร์นี้แล้ว ในทศวรรษที่ 50 หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาเป็นยุคทองของนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ที่ตั้งข้อสงสัยในเรื่องของความหายนะต่าง ๆ (John Clute, 1995 : 68) สังคมโลกตกอยู่ในยุคสงครามเย็น (Cold War) มีการแบ่งค่ายออกเป็นโลกเสรี และโลกคอมมิวนิสต์ มีความกังวลในเรื่องของวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในค่ายโลกเสรีนั้นมีมาก การแพร่พันธ์ขยายเชื้อของมนุษย์ต่างดาวในเรื่อง The Midwich Cuckoos ก็เปรียบได้กับความกลัวการขยายตัวและภัยคุกคามจากลัทธิ

คอมมิวนิสต์ การเสนอเรื่องราวการบุกรุกของต่างดาว (Alien) ความกลัวที่จะถูกยึดครองด้วยอำนาจที่โหดเหี้ยมเป็นภาพของคอมมิวนิสต์ในยุคสงครามเย็นที่มีความพยายามครองโลกเสรีในที่ต่าง ๆ ด้วยการล้างสมอง (Vivian Sobchack, 1988 : 233-234) ทั้งนี้เนื่องจากนวนิยายส่วนใหญ่ของผู้เขียน จอห์น วินด์แฮมแต่งขึ้นเพื่อพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา (The Midwich Cuckoos, 1957) ลักษณะความขัดแย้งที่แฝงเอาเรื่องการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์จึงมีอยู่ในเรื่อง The Midwich Cuckoos ด้วย สังคมจะเข้าสู่ความสงบสุขได้ด้วยการเสียสละอันมาจากรากฐานความคิดทางศาสนาที่พระเยซูได้เสียสละเพื่อให้มนุษย์ได้หลุดพ้นจากบาป

ประเด็นสุดท้ายคือ เรื่องของสิทธิสตรี โดยเฉพาะในทศวรรษที่ 50 นั้น ผู้หญิงไม่มีบทบาทในสังคมมากนักโดยเฉพาะในทางการเมืองและการปกครอง และทศวรรษนี้เองที่มีความพยายามในการผลักดันในเรื่องของบทบาทสตรี เราจึงพบประเด็นหลักทั้งสามนี้ในสื่อนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos โดยแนวคิดหลักของเรื่องมุ่งเน้นไปที่ปัญหาสิทธิสตรี ในขณะที่กลุ่มผู้ชายในเรื่องนี้ทั้งตัวแทนจากรัฐบาล Col. Westcott หมอ Dr. Willers สามีและพ่อ เช่น Mr. Zellaby ยังคงเป็นตัวแทนของสังคมที่แสดงให้เห็นว่าสังคมนั้นยังให้บทบาทผู้ชายเป็นใหญ่ในการควบคุมสถานการณ์ กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่ เรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงโดยตรงโดยเฉพาะสิทธิในการตั้งครรภ์ แม้ว่าในสังคมระบอบประชาธิปไตยคนทุกคนย่อมมีความเสมอภาคกันก็ตามแต่อ่านงานนี้ยังคงอยู่ในมือของผู้ชาย ปัญหานี้นำเสนอโดยนำเอาบรรยากาศของยุคสงครามเย็นเข้ามาเสริมใน เรื่องของการปรากฏตัวของเด็กต่างดาว ซึ่งในแต่ละสถานที่ก็มีวิธีจัดการกับเรื่องที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไป ผู้หญิงในสังคมประชาธิปไตยในยุคนั้นยังไม่ค่อยมีบทบาททางการเมืองมากนัก และทางแก้ปัญหาก็คือการใช้แนวคิดความขัดแย้งระหว่างศาสนาและวิทยาศาสตร์เข้ามา ผู้หญิงที่ตั้งท้องในเรื่องเป็นตัวแทนของสิทธิสตรีในเรื่องของการแก้ปัญหาด้วยการทำแท้งในกรณีที่ตั้งท้องนั้นไม่เป็นผลดีด้วยเหตุผลใดก็ตาม แน่หนอนว่าการกระทำดังกล่าวนี้ขัดต่อหลักศาสนาคริสต์ที่ไม่ให้มีการทำลายชีวิตที่ก่อกำเนิดขึ้นมาตามบทบัญญัติ 10 ประการ ในข้อที่ 6 ที่ว่า ห้ามฆ่ามนุษย์ แต่จุดยืนของนวนิยายได้นำเสนอแนวคิดที่ว่าผู้หญิงก็ควรมีสิทธิในการจัดการกับปัญหาได้โดยมีกฎหมายรองรับ

ในสื่อนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos ได้ถ่ายทอดลักษณะความคิดและการกระทำแบบตะวันตกซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างสถาบันทางสังคมในช่วงทศวรรษที่ 50 ได้ พื้นฐานทางความคิดของคนตะวันตกเกิดจากสถาบันศาสนาและวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตามในยุคสมัยปัจจุบันทั้งสองสถาบันมีความเกี่ยวเนื่องกันบนความขัดแย้งที่ไม่ได้ชัดเจนเหมือนช่วงศตวรรษที่ 17-18 เพราะวิทยาศาสตร์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญแทนที่ศาสนาแล้วในปัจจุบัน สามารถสร้างตารางโครงสร้างสังคมตะวันตกที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นตะวันตกทางกายภาพการกระทำและ ความคิด ในสื่อนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 : ตารางความสัมพันธ์โครงสร้างทางสังคมกับลักษณะตะวันตกทางการกระทำและความคิด

สถาบันทางสังคม	ลักษณะตะวันตก
1. สถาบันศาสนา	- มีความเชื่อบางส่วนในเรื่องการลงโทษจากพระเจ้า - ความคิดเรื่องการเสียสละตนเองเพื่อช่วยผู้อื่น
2. สถาบันครอบครัว	- ความรักของแม่ที่มีต่อลูก - มีความห่วงใยต่อกันแต่ห่างเหินกันเนื่องจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจ
3. สถาบันการศึกษา	- การเรียนรู้ทางสังคมมาจากการให้การศึกษาเป็นอันดับแรก - การศึกษาทำให้เกิดปัญญา แก้ไขปัญหาได้
4. สถาบันวิทยาศาสตร์	มีความสำคัญมากในสังคมตะวันตก มองปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุและผล/ ไม่ปักใจเชื่อสิ่งใดง่าย ๆ โดยไม่มีหลักฐาน / แก้ปัญหาอย่างมีหลักการ
5. สถาบันเศรษฐกิจ	สภาพเศรษฐกิจแบบทุนนิยม/ อิสระเสรีในการประกอบอาชีพเป็นเหตุให้คนในครอบครัวต้องแยกจากกัน
6. สถาบันการเมือง	ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโดยการจัดให้มีการประชุม
7. สถาบันสื่อมวลชน	ทำลายความเป็นส่วนตัวของบุคคลมากเกินไป ชุมชนต้องพยายามปกปิดจากโลกภายนอก

1. สถาบันศาสนา ในเรื่อง The Midwich Cuckoos นั้น ศาสนายังคงดำรงอยู่แต่ไม่ได้มีความสำคัญในการก่อให้เกิดการแสดงออกทางความคิดและการกระทำที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอีกต่อไป ศาสนาคริสต์ไม่ได้เป็นตัวอธิบายถึงสาเหตุของการตั้งท้องพร้อมกันในเรื่องและชาวบ้านทั่วไปไม่ได้ใช้ศาสนาเป็นที่พึ่งทางจิตใจ หากถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติมากกว่า เช่นการทำพิธีศีลล้างบาปหรือที่เรียกว่า แบบติสต์ โดยถือว่าเด็กเกิดมาจะต้องเข้าพิธีล้างบาปหรือผู้ที่เพิ่งเข้ามานับถือศาสนาคริสต์ อาจมีคนส่วนหนึ่งที่มองเป็นเรื่องของการลงโทษจากพระเจ้า จากในเรื่อง Mrs. Leebody ซึ่งเป็นภรรยาของ สาธุคุณ Leebody เข้าใจว่าการที่ตนตั้งท้องในครั้งนี้เป็นการลงโทษจากพระเจ้าเนื่องมาจากว่า เมื่อ 12 ปี ก่อนตนได้คุมกำเนิด ไม่ปล่อยให้ลูกเกิดมา "... I am a sinner, you see. If I had had my child twelve years ago, none of this would have happened. Now I must pay for my sin by bearing a child that is not my husband's..." ซึ่งก็เป็นส่วนน้อยในสังคม ทั้งนี้เพราะ Mrs. Leebody เป็นภรรยาของนักบวชนั่นเองจึงทำให้มีความคิดเกี่ยวกับการลงโทษจากพระเจ้า

2. สถาบันวิทยาศาสตร์ ในเรื่อง The Midwich Cuckoos วิทยาศาสตร์มีบทบาทในทางความคิดและการกระทำของตัวละครในเรื่องมากที่สุด ตั้งแต่การอธิบายถึงสภาพบรรยากาศของเมือง สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทดลอง การตรวจสอบร่างกายของแม่ผู้ตั้งครรภ์จากการดูแลเอาใจใส่ของแพทย์ การใช้หลักเหตุผล การวิเคราะห์เด็กต่างดาวจากการรวบรวมข้อมูลสังเกตก่อนสรุปคุณลักษณะพิเศษของเด็ก และแม้แต่ความคิดและการมองปัญหาการตั้งครรภ์ของผู้หญิงเอง ส่วนมากตระหนักได้เองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นต้องไม่ใช่สิ่งปกติ และเชื่อว่าตัวเป็นเพียงพาดะ (Host) ซึ่งเป็นความคิดแบบวิทยาศาสตร์ในสาขาชีวภาพ มากกว่าการคิดว่าเป็นเรื่องของ ภูตผีปีศาจเหมือนของไทย

3. สถาบันการเมืองและการปกครอง ดังได้กล่าวมาแล้วว่าในทศวรรษที่ 50 เป็นช่วงของสงครามเย็น เรื่องของการเมืองจึงมีบทบาทสำคัญในเรื่องด้วยเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าในสังคมตะวันตกนั้นผูกพันกับการเมืองการปกครองอย่างมาก การเกิดเหตุการณ์ประหลาดไม่ได้พินาศตายของรัฐแม้แต่น้อย รัฐให้ความสนใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยจัดส่งคนเข้ามาสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิดและการเกิดเหตุการณ์แบบเดียวกันในส่วนต่าง ๆ ของโลก และสุดท้ายก็เป็นรัฐอีกที่เป็นผู้เข้ามาจัดระเบียบภายในเมืองเมื่อพิจารณาแล้วว่า เด็กต่างดาวจะเป็นอันตรายกับเมือง

4. สถาบันสื่อมวลชน ในสื่อนวนิยายเรื่อง The Midwich Cuckoos สะท้อนบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในยุค 1950 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สื่อมวลชนเจริญก้าวหน้าทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ทำให้ชีวิตผู้คนเปลี่ยนไปพอสมควร บางคนอยากใช้เรื่องราวที่เกิดขึ้นสร้างความมีชื่อเสียงให้แก่ตน แต่ในบางขณะก็เห็นว่าสื่อมวลชนนั้นทำลายความเป็นส่วนตัวของบุคคลได้เหมือนกัน

5. สถาบันการศึกษา ในสังคมตะวันตกให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษามาก และเชื่อว่า “ความรู้” คืออำนาจ “One is not unaware that Francis Bacon wrote : nam et ipsa scientia potestas est - knowledge itself is power” (The Midwich Cuckoos, หน้า 176) และถ้ารู้จักใช้ประโยชน์จากความรู้นั้นได้อย่างดีก็จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดอำนาจได้ “The encyclopedia is crammed full of knowledge , and can do nothing with it; we all know of people who have amazing memories for facts, with no ability to use them; a computing engine can roll out knowledge by the ream in multiplicate; but none of this knowledge is of the least use until it is informed by understanding. Knowledge is simply a kind of fuel; it needs the motor of understanding to convert it to power.” (The Midwich Cuckoos, หน้า 176) ทำให้คนเราสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าปัญหานั้นจะร้ายแรงเพียงใดก็ตาม รวมถึงการให้การศึกษา ก็สร้างความคิดให้กับคนนั้นรวมถึงเป็นการควบคุมความคิดไปในตัวด้วย

6. สถาบันครอบครัว เนื่องจากสังคมตะวันตกมีลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคล (Individuality) สูง โดยปกติแล้วลักษณะของครอบครัวเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขนาดเล็กที่ประกอบไปด้วย สามี ภรรยา และ บุตร (Nuclear Family) การที่ครอบครัวมีขนาดเล็กเป็นเพราะสภาพทางเศรษฐกิจและลักษณะการทำงานในที่ต่างถิ่น การแยกจากครอบครัวหรือการย้ายออกจากถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่เดิม ทำให้ความผูกพันที่แสดงออกต่อกันระหว่างพ่อ แม่ และลูก เป็นไปในลักษณะที่ห่างเหิน ลูกต้องพึ่งพาตนเอง จึงทำให้มีลักษณะของการเป็นปัจเจกบุคคลสูง ในเรื่อง The Midwich Cuckoos พ่อ แม่ แต่ละคนก็มีความรักให้แก่ลูกของตนเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามแต่ละคนก็ต้องมีวิถีชีวิตเป็นของตัวเอง พ่อ แม่ ลูกจึงไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน เมื่อมีครอบครัวก็จะแยกจากไปอยู่ต่างเมือง ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นเรื่องของหน้าที่ในการเลี้ยงดู ไม่ได้แสดงความรัก ความผูกพันกันอย่างชัดเจน นอกจากคนที่มีฐานะเป็นแม่ของเด็กต่างดาวก็ยังคงมีความรัก ความห่วงใยในสวัสดิภาพของลูกอยู่

เราสามารถสร้างตารางเพื่อเปรียบเทียบลักษณะไทยและลักษณะตะวันตกในสื่อนวนิยายไทยเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ นวนิยายอังกฤษเรื่อง The Midwich Cuckoos ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 : ตารางเปรียบเทียบ 'ลักษณะไทย' และ 'ลักษณะตะวันตก' ในสื่อนวนิยายเรื่อง : กาเหว่าที่บางเพลงและ The Midwich Cuckoos

ลักษณะความคิด/การกระทำ	ลักษณะไทย	ลักษณะตะวันตก
ลักษณะตัวปัญหาจากการตีความของคนในสังคม	เหมือน ภูต ผี ที่มีอำนาจทั้งดีและไม่ดี	คนแปลกหน้าที่สร้างความเดือดร้อนและคุกคามความสงบสุข
สภาพความคิดของคนเมื่อพบปัญหา	สงสัย แต่ยอมรับเพราะมีความเชื่อเรื่องผลกรรม *คนที่เป็นแม่ยอมรับและมีความรักลูกที่เกิดมา	สงสัย และไม่ยอมรับ เชื่อว่าต้องมีความผิดปกติที่ต้องค้นหาคำตอบให้ได้ *คนที่เป็นแม่รักลูกที่เกิดมา มีความห่วงใยถึงแม้รู้ว่าลูกจะมีพฤติกรรมที่ไม่ดี
การจัดการกับปัญหา	เกรงกลัวและยกย่องในอำนาจมีพื้นฐานความเชื่อเรื่องปาฏิหาริย์ ดังนั้นจะปฏิบัติตัวเพื่อให้อำนาจนั้นพอใจ	พยายามศึกษาลักษณะของเด็กต่างดาว โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ จัดให้เด็กต่างดาวได้รับการศึกษา
การมีส่วนร่วมของคนในสังคม	เฉพาะผู้นำชุมชนที่ปรึกษาหารือกัน บทบาทในการแก้ไขอยู่ที่ พระ	จัดให้มีการประชุมทำความเข้าใจกับปัญหาร่วมกัน
การแก้ไขปัญหา	อาศัยเวลาเป็นตัวแก้ไขตามหลักศาสนาพุทธเรื่องความไม่เที่ยงแท้ของสังขาร โดยไม่เสียเลือดเนื้อ	ลงมือแก้ไขด้วยความรู้ ความคิด ความสามารถของมนุษย์เองด้วยการยอมเสียสละชีวิต
การนิยามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น *	ลักษณะเหมือนธรรมชาติของนกกาเหว่าที่แอบเอาไข่ให้แม่กาฟัก	ลักษณะเหมือนธรรมชาติของนกกาเหว่าที่แอบเอาไข่ให้แม่กาฟัก

ตารางที่ 2 * ลักษณะร่วมกันระหว่าง 'ลักษณะไทย' และ 'ลักษณะตะวันตก'

จากตารางข้างต้นในสื่อนวนิยายเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ The Midwich Cuckoos มีลักษณะร่วมกันอยู่บางประการในเรื่องของ ลักษณะทางความรู้และความคิดที่เป็นสากลได้ดังนี้

1. **การตั้งชื่อเรื่อง** การนิยามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนว่าเหมือนลักษณะธรรมชาติของสัตว์ปีกชนิดหนึ่งคือ นกกาเหว่า ที่เอาไข่ของตัวไปให้กาฟัก และเมื่อลูกนกที่แม่กาเลี้ยงโตขึ้นก็ไม่ได้ละทิ้งสัญชาตญาณของนกกาเหว่า

2. **ความคิดเรื่อง กรรม และคำตัดสินของพระเจ้า (Judgement)** ในวาระที่ใครทำอะไรโดยยอสมควรได้รับผลตอบแทนแบบนั้น ในเรื่องกาเหว่าที่บางเพลง ชาวบ้านทั่วไปมีความเชื่อเรื่องกรรม หรือการกระทำที่ได้เคยทำไว้จึงได้กลับมาสนองตัวด้วยการตั้งท้องเด็กที่ไม่ใช่ลูกของตัวเอง เช่นเดียวกับในเรื่อง The Midwich Cuckoos ชาวเมืองบางคนโดยเฉพาะที่เคร่งศาสนาเชื่อเรื่อง การกระทำที่เคยได้ทำไว้ใน การควบคุมไม่ให้ตั้งท้องโดยธรรมชาติ ทำให้พบกับการลงโทษจากพระเจ้าให้ตั้งท้องเด็กที่ไม่ใช่ลูกของตัวเอง

3. **ความรักของแม่** (สัญชาตญาณของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะคนหรือสัตว์) ทั้งแม่ในเรื่อง กาเหว่าที่บางเพลง และ แม่ในเรื่อง The Midwich Cuckoos ต่างมีความรักให้กับลูกที่ตนอุ้มท้องมา พยายามปกป้องลูก ถึงแม้ลูกจะสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นแค่ไหนก็ไม่เคยมองว่าลูกเลว

แม้ว่าโครงเรื่องของสื่อนวนิยายทั้งสองเรื่องจะคล้ายคลึงกันแต่เนื้อหาของเรื่องจะแตกต่างกันไปตามลักษณะทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคมที่นวนิยายได้ถูกแต่งขึ้นมา โดยใช้เกณฑ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity) ที่แตกต่างกันระหว่างตะวันออก และ ตะวันตก ของ Jean Servaes (Communication Yearbook 12) ตามตารางหน้า 29 ซึ่งแบ่งเป็นระบบวัฒนธรรมสังคม (Sociocultural System) และระบบวิธีการสื่อสาร (Mode of Communication) เกณฑ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงวิถีคิดและการแสดงออกของคนในแต่ละสังคม โดยการสะท้อนผ่านสื่อในรูปแบบนวนิยายได้ดังนี้

ระบบวัฒนธรรมสังคม (Sociocultural System)

1. การเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับโลกระหว่าง ไทย และ ตะวันตก

(ก) แนวคิดแบบไทย

1.1. **หลักอนัตตาของพุทธศาสนา** (cosmocentric) เป็นลักษณะแนวคิดแบบไทยตามหลักศาสนาพุทธ มนุษย์เราเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาล ไม่มีตัวตนที่แท้จริง จะต้องพบกับความเสื่อมสลายโดยไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยงความจริงข้อนี้ไปได้ เราไม่อาจฝืนธรรมชาติได้ ซึ่งสื่อนวนิยายเรื่องกาเหว่าที่บางเพลง ได้เสนอผ่านจุดจบของเรื่องเมื่อเด็กจากต่างดาวได้พบกับสังขธรรมของการหนีไม่พ้นความตายไม่ว่าจะมีอำนาจล้นฟ้าเพียงใด ตามที่หลวงพ่อดิมได้พยายามสอนสั่งไว้ นำไปสู่แนวความคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีความสุข ปราศจากการทำร้ายกัน (Harmony) และการพึ่งพาอาศัยกันโดยใช้หลักของความเมตตาต่อกันตามหลักพุทธศาสนา

(ก) เกิดความเห็นใจซึ่งกันและกัน การตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันของผู้หญิงในหมู่บ้านบางเพลงและคลอดลูกพร้อมกันโดยไม่มีอาการเจ็บปวดเหมือน ๆ กัน ทำให้เกิดความร่วมมือ เห็นใจ และช่วยเหลือกันในหมู่ผู้หญิงที่เป็นแม่ของเด็ก ๆ เป็นความสามัคคีที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในหมู่บ้าน คนที่มีฐานะดีกว่าก็จะให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้แก่คนที่มีฐานะด้อยกว่า ดูแลเอาใจใส่กันมากกว่าตอนที่ไม่ได้เกิดเหตุการณ์ผิดปกติแบบนี้

(ข) นอกจากความสามัคคีที่เกิดขึ้นของหมู่ผู้หญิงที่ตั้งท้องขึ้นมาพร้อมกันแล้ว ยังมีกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งได้แก่ อาจารย์ศิริ อาจารย์สมศักดิ์ ครูจ้อย ศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้ใหญ่บ้าน บุญเทียม รวมทั้งหลวงพ่อดิม ได้ร่วมมือกันพยายามค้นหาคำตอบว่าเด็กที่เกิดมาพร้อมกันในหมู่บ้านนั้นมีที่มาจากที่ใด เมื่อแน่ใจแล้วว่าเด็กเหล่านี้ไม่ใช่ลูกของใครที่เป็นมนุษย์

(ข) แนวคิดแบบตะวันตก

1.2. **ศูนย์กลางของโลกอยู่ที่มนุษย์** (Anthropocentric) และ **ความเชื่อในเรื่องของอำนาจ** (Power) ลักษณะตะวันตกที่เชื่อในความสามารถของมนุษย์ สิ่งต่าง ๆ จะต้องอยู่ภายใต้ความควบคุมของมนุษย์ให้ได้ รวมทั้งมนุษย์ต่างดาวที่เข้ามาในโลกนี้ในรูปของการแฝงตัวเข้ามาอยู่ในท้องของผู้หญิงและในร่างที่เป็นเด็ก การควบคุมนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่การไม่ให้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในเมืองนั้นรู้ไปถึงหูของสื่อมวลชน การเอาเจ้าหน้าที่เข้ามาควบคุม ดูแลโดยให้การศึกษาในลักษณะพิเศษรวมทั้งความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ตามวิถีของมนุษย์ด้วยความเชื่อที่ว่าทำให้ความรู้แก่เด็กเหล่านี้มาก ๆ จะสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมที่ติดมากับตัวเด็กได้ เมื่อไม่

สามารถจะควบคุมได้วิธีการเดียวที่จะแก้ไขได้ก็คือการทำลายล้างให้หมดสิ้นไป ก่อให้เกิดความขัดแย้ง (Conflict) ระหว่างคนที่ต้องการจะควบคุม และ ผู้ที่ถูกควบคุม

(ก) การศึกษาหาคำตอบที่เกี่ยวข้องกับเด็กเหล่านี้ของทั้ง Mr. Zellaby พยายามทำความเข้าใจความคิดและความต้องการของเด็กโดยใช้วิธีการสังเกตจากการเข้าไปสอนหนังสือเด็ก ๆ ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมองแล้วว่าอาจมีเหตุผลที่ไม่ปกติเกิดขึ้นในหมู่บ้าน และมองเห็นว่าเด็กเหล่านี้ไม่ใช่มนุษย์ธรรมดาจึงได้พยายามจัดการศึกษาเฉพาะให้ด้วยความหวังว่าจะสามารถควบคุมและเปลี่ยนแปลงเด็กเหล่านี้ได้ถ้าได้รับการศึกษาและความรู้ตามความคิดของมนุษย์

2. การเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับตัวบุคคลระหว่าง ไทย และ ตะวันตก

(ก) แนวคิดแบบไทย

2.1. บุคคลในสังคมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Self is part of group) ในเรื่องกาเหว่าที่บางเพลง ซึ่งเป็นนวนิยายไทย ลักษณะการกระทำ (action) ของตัวละครในเรื่องนั้นคำนึงถึงบุคคลอื่น ๆ ในสังคม จะไม่ลงมือทำหรือตัดสินใจโดยไม่ปรึกษากลุ่มก่อน ตัวอย่างจาก ครูจ้อย ซึ่งเป็นผู้หญิงในบางเพลงคนหนึ่งที่ไม่ได้ตั้งท้องเหมือนกับผู้หญิงบางเพลงคนอื่น ๆ พยายามมองหาผู้หญิงที่มีลักษณะแบบเดียวกับตนและได้ตกลงกันไว้ว่าจะต้องทำตัวให้เหมือนกับผู้หญิงบางเพลงคนอื่น ๆ ที่ตั้งท้องกัน

“ทั้งที่ผู้หญิงบางเพลงท้องกันทั้งบางนั้น ก็ยังมีข้อยกเว้นมีผู้หญิงอีก 24 คนที่มีได้ท้อง แต่ผู้หญิงทั้ง 24 คนนี้ได้ตกลงกันไว้แล้วว่า ต่อไปไม่ว่าอะไรที่จะเกิดขึ้นที่บางเพลง ผู้หญิง 24 คนนี้ จะร่วมกันเผชิญหน้าต่อสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างพร้อมเพรียงกันและเหมือนคนคนเดียวกัน”

อาจารย์ศิริ เป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า คำนึงถึงผู้อื่น กล่าวคืออาจารย์ศิริจะมีข้อสรุปและความเข้าใจส่วนตัวที่เกี่ยวกับเด็ก ๆ เหล่านี้อยู่แล้ว แต่ก็รับฟังและพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนคนอื่น ๆ ก่อนที่จะลงมือสรุปความลงไป ไม่ได้พยายามเอาความคิดของตัวเองฝ่ายเดียวไปเสนอให้คนอื่นต้องทำตาม หรือเห็นด้วยตลอด

“...แต่ที่ผมพูดขึ้นมา นั้นเหมือนกับเปิดหนทางแห่งความคิดออกไปหลาย ๆ สาย ไม่อยากจะไปปิดอะไรไว้ ถึงหนทางที่เปิดนั้นมันจะจริงบ้างไม่จริงบ้าง เป็นไปได้บ้างไม่เป็นไปได้บ้าง ก็ยังดีกว่าไม่ ปิดอะไรไว้เสียเลย หากเราลองใช้ความคิดไปในทางใดถ้าเห็นว่ามันเป็นไปได้ เราก็เลิก ไปจับเอาทางใหม่ขึ้นมาคิด”

สารวัตรสุทัศน์ เป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ถึงแม้จะมีอำนาจทางกฎหมายเหนือกว่าชาวบ้านอยู่ ก็ไม่ได้ใช้ความคิดเห็นของตัวเองคนเดียว ลักษณะการกระทำและความคิดของตัวละครเช่นนี้แสดงถึงลักษณะตัวบุคคลที่ค่านึงว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มชน (Self is part of group)

(ข) แนวคิดแบบตะวันตก

2.2 **เชื่อในความคิดของตัวเองเป็นหลัก** (Self is central) สำหรับในเรื่อง The Midwich Cuckoos ลักษณะการกระทำ (Action) ของตัวละครในเรื่องเชื่อในความคิดของตัวเองเป็นหลัก ก่อนที่จะหาความร่วมมือจากผู้อื่น ตัวอย่างเช่น Dr. Willers เขียนรายงานทางการแพทย์เกี่ยวกับเด็กที่เกิดใหม่พร้อมกันจากการสังเกตเห็นของตัวเองแต่ตัดประเด็นที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของตัวเองออกไปโดยไม่นำเสนอเข้าไปในรายงาน ส่วน Mr. Zellaby แสดงลักษณะของผู้นำคิดและ ตัดสินใจให้ตัวเองและรวมไปถึงผู้อื่นด้วย เช่นการตัดสินใจให้ลูกเขยพาลูกสาวของตนให้ออกจากเมืองไปโดยทิ้งลูกไว้ที่หมู่บ้าน หรือการตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กที่เป็นมนุษย์ต่างดาวกับคนในหมู่บ้านด้วยการจับชีวิตตัวเองไปพร้อมกับเด็ก ๆ เหล่านั้นด้วยการใช้ระเบิด โดยไม่ฟังคำทัดทานหรือความเห็นจากใคร เป็นลักษณะที่ถือเอาความคิดและความเชื่อของตนเป็นหลัก แม้แต่ตัวผู้หญิงที่ตั้งท้องขึ้นมาโดยที่ไม่สามารถหาพ่อของเด็กได้ก็มีความรู้สึกที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม และไม่สามารถยอมรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ได้เช่นกัน

3. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่าง ไทย และ ตะวันตก

(ก) ความสัมพันธ์แบบไทย

3.1 **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเรื่องเป็นไปตามลำดับอาวุโส** (Hierarchy/asymmetrical) และเคารพในภูมิปัญญาของบุคคลเป็นลักษณะไทยในการแสดงความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครนั้นได้สะท้อนแสดงความสัมพันธ์ของคนในสังคมด้วยเช่นกัน ดังนี้คือ :

- ความสัมพันธ์ระหว่าง พระ/ฆราวาส
- ความสัมพันธ์ระหว่าง อาจารย์/ลูกศิษย์
- ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ใหญ่/เด็ก
- ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่/ลูก

ความสัมพันธ์ข้างต้นได้มีการวิเคราะห์ไว้แล้วในหัวข้อที่เกี่ยวกับลักษณะไทยทางการกระทำ มีการจัดลำดับช่วงชั้นทางสังคม และมองสถานภาพสูงต่ำของคนในสังคมด้วยชาติวุฒิ วัยวุฒิ คุณวุฒิ ความคิดความเชื่อที่มีอยู่ในวัฒนธรรมไทยมาแต่ดั้งเดิมจวบจนปัจจุบัน

(ข) ความสัมพันธ์แบบตะวันตก

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เท่าเทียมและเสมอภาค ในเรื่อง The Midwich Cuckoos มีลักษณะเป็น Horizontal/Symmetrical ทั้งชายหญิงมีความเท่าเทียมและเสมอภาคกันทางความคิดและการแสดงออกดังนั้นการปฏิบัติต่อกันจึงไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ แม้นักบวชในศาสนาที่ไม่ได้มีฐานะที่เหนือกว่าแต่อย่างใดกลับมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษา รับฟังปัญหาของชาวบ้านมากกว่าซึ่งเป็นในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความรู้ ความเห็น แต่ละคนนั้นจะเคารพความคิดของแต่ละคนเป็นอย่างดี ความเห็นที่ขัดแย้งกันจะใช้หลักเหตุผล และ หลักฐานเข้าประกอบคำอธิบายและความคิดเห็นนั้น

4. การเปรียบเทียบลักษณะวิธีการสื่อสารระหว่างบุคคล (Mode of Communication System)ระหว่าง ไทย และ ตะวันตก

(ก) วิธีการสื่อสารแบบไทย

4.1 การไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมาตรง ๆ (receiver-oriented) และลักษณะการพูดคุยถึงเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ค่อยเปิดเผย (indirect) เป็นลักษณะไทยในการสื่อสารกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงเป็นมารยาททางสังคมอย่างหนึ่งที่จะไม่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่พอใจ ตัวอย่างเช่น ในตอนที่อาจารย์ สมศักดิ์นัดที่จะไปรับอาจารย์ศิริ ไปที่หมู่บ้านบางเพลง อาจารย์สมศักดิ์ถามว่า :

“อาจารย์ต้องคอยนานไหมครับ ผมก็ว่าผมรีบมาที่สุดแล้ว”

“ไม่นานเลยครับ ผมเพิ่งลงมาเดี๋ยวนี้” ความจริงอาจารย์ศิริลงมาคอยตั้งครึ่งชั่วโมงแล้ว

และ เมื่อรู้สึกไม่ชอบหรือหวาดกลัวต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ไม่กล้าที่จะเผชิญหน้าตรง ๆ ได้ แม้กระทั่งการจ้องตาก็มไม่ใช่ลักษณะไทยในวัฒนธรรมไทย การมองเพ่งพินิจหรือจ้องดูบุคคลอื่นเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

“อาการที่เล่าเรื่องนี้ระหว่างคนในบางเพลงนั้นมิได้ทำด้วยเสียงที่ปกติ แต่มักจะเป็นเสียงกระซิบก่อนจะพูดก็เหลียวหน้าเหลียวหลัง ว่าไม่มีเด็กพวกนั้นอยู่ด้วย...”

(ข) วิธีการสื่อสารแบบตะวันตก

4.2 การสื่อสารของตะวันตกนั้นตรงไปตรงมาและชัดเจน (Direct and Explicit) ลักษณะของตะวันตกนั้นคือการโน้มน้าวใจผู้ฟังด้วยเหตุและผลอ้างอิงอย่างชัดเจน ตรงประเด็น ดังเช่นที่ Mr. Zellaby พยายามที่จะอธิบายลักษณะของเด็กต่างดาวให้กับครอบครัว Gayford ให้เข้าใจ อาจมีการโต้เถียงกันเมื่อมีความเห็นที่ขัดแย้งกัน แต่ในที่สุดก็สามารถยอมรับความเห็นของกันและกันได้